CENTRALE
ESE
UA
OLOGICA

WWW.FONDAZIONEINTORCETTA.INFO

SEMINARIO ARCIVESCOVILE
PALERMO
Rari - VII

WWW.FONDAZIONEINTORCETTA.INFO

SINARVM SCIENTIA

POLITICO-MORALIS

殷 yn̄ 耶 IĚ
鐸 tŏ A 穌 SV̄
澤 çĕ 會 hoéi

P. PROSPERO INTORCETTA

Sicvlo Societatis

IESV

IN

Lvcem edita

著 chú

BIBLIOTECA DEL SEMINARIO ARC. 1819 PALERMO

WWW.FONDAZIONEINTORCETTA.INFO

HO2 LXVII 21

SINARUM SCIENTIA POLITICO-MORALIS

A

P. PROSPERO INTORCETTA Siculo Societatis IESU

IN Lucem edita

BIBLIOTECA DEL SEMINARIO ARCIVESCOVILE PALERMO

Moderatores Societatis IESU

Ignatius a Costa Lusitanus	Antonius de Gouvea Lusitanus	Humbertus Augeri Gallus	Emmanuel Georgius Lusitanus
Iacobus le Faure Gallus	Petrus Canevari Genuensis	Adrianus Grelon Gallus	Philippus Couplet Flandrobelga
Matthias a Maya Lusitanus	Franciscus Brancato Siculus	Iacobus Motel Gallus	Franciscus Rougemont Flandrobelga
Felicianus Pacheco Lusitanus	Io. Franciscus de Ferrariis Pedemontanus	Io. Dominicus Gabiani Pedemontanus	Christianus Herdtrich Austriacus

Approbarunt

Recognoverunt

WWW.FONDAZIONEINTORCETTA.INFO

值 chě
會 hoéi
Moderatores
Societatis
IESV
In Sinenſi
V. Provinciâ

耶 Iě
穌 sū
會 hoéi
È
IESV
Societate

郭 quě 納 nă 爵 ɡiŏ Ignatius à Coſta Luſitanus	何 hô 大 tá 化 hoá Antonius de Gouuea Luſitanus	洪 hûm 度 tú 貞 chīm Humbertus Augeri Gallus	張 chām 瑪 mà 諾 nŏ Emmanuel Georgius Luſitanus
劉 lieû 迪 tiě 我 ngò Iacobus le Faure Gallus	聶 niě 伯 pě 多 to Petrus Caneuari Genuenſis	聶 niě 仲 chúm 遷 ɡiēn Adrianus Greſlon Gallus	栢 pě 應 ým 理 lì Philippus Couplet Flandrobelga
利 lí 瑪 mà 弟 tí Matthias à Maya Luſitanus	潘 p̄uōn 國 quě 光 quām Franciſcus Brancato Siculus	穆 mŏ 迪 tiě 我 ngò Iacobus Motel Gallus	魯 lù 日 gĕ 滿 muòn Franciſcus Rougemont Flandrobelga
成 ɡhîm 際 ɡí 理 lì Felicianus Pacheco Luſitanus	李 lì 方 fām 西 ſī Io. Franciſcus de Ferrarÿs Pedemontan.	畢 piě 嘉 Kiā Io. Dominicus Gabiani Pedemontan.	恩 ngēn 理 lì 格 kě Chriſtianus Herdtrich Auſtriacus

Suo ſinguli tempore
准 chùn
Approbarunt.

鑒 kién 訂 tím
Recognoverunt

FACVLTAS
R. P. Viceprovincialis.

Ego infraſcriptus Societatis IESV in Sinis Præpoſitus Viceprovincialis poteſtate mihi factâ ab A.R.P.N. Ioanne Paulo Oliua Præp: Generali, do facultatem P. Proſpero Intorcetta ejuſdem Societatis, vt typis excvdendam curet Sinarvm Scientiam Politico-moralem: quod opvs primvm à P. Ignatio à Coſta, deinde à P. Iacobo le Favre, demvm à P. Mathia à Maya prædeceſſorib, meis approbatvm, & à dvodecim alÿs Patrib, Soc.tis noſtræ in Sinis recognitvm, & pvblicâ lvce dignvm judicatvm fvit. In qvorum ſidem has manu meâ ſignatas, & ſigillo officÿ mei mvnitas dedi. In vrbe Qvàm cheū metropoli Sinenſis pvinciæ Qvàm tvm die 31. menſis Iulÿ. Anni 1667.

Felicianus Pacheco.

WWW.FONDAZIONEINTORCETTA.INFO

FACVLTAS
R. P. Viceprovincialis.

Ego infraſcriptus Societatis IESV in Sinis Præpoſitus Viceprovincialis poteſtate mihi factâ ab A. R. P. N. Ioanne Paulo Oliua Præp. Generali, do facultatem P. Proſpero Intorcetta eiuſdem Societatis, vt typis excudendam curet Sinarum Scientiam Politico-moralem: quod opus primum à P. Ignatio à Coſta, deinde à P. Iacobo le Favre, demum à P. Mathia à Maya prædeceſſorib. meis approbatum, & à duodecim alijs Patrib. Soc.[tis] noſtræ in Sinis recognitum, & publicâ luce dignum judicatum fuit. In quorum fidem has manu meâ ſignatas, & ſigillo officij mei munitas dedi. In vrbe Quàm cheū metropoli Sinenſis prouinciæ Quàm tūm die 31. mensis Iulij. Anni 1667.

Felicianus Pacheco.

AD LECTOREM

Non [illegible] tibi fuerit, amice Lector, ſi cauſas atque argumentum breuis opuſculi, [illegible] deſcripti à Principe Philoſophiæ Sinenſis Confucio, [illegible] hic prænoſcas. Scias itaque uelim, iuſſu è Sinis Romam [illegible] res noſtræ Miſsionis [illegible] placuiſſe quidem [illegible] [illegible] prima ueluti radix Orientalium miſſionum iure exiſtens, [illegible] terrarum; editionem hanc, in Sinis iam ante [illegible] perficere, ut [illegible] publicè Miſsionis bonum [illegible] [illegible] [illegible] opus ipſum [illegible] extremo [illegible] [illegible] APOSTOLI ORIENTIS ſuccesſu proſpero [illegible] [illegible] degentibus in exilio quantoniensi [illegible] non ſine lachrymis uale dixit. De opuſculi [illegible] [illegible] incremento [illegible] quod ex [illegible] [illegible] Confucij, accedit præconi euangelico, [illegible] Christi [illegible], Couchinchinenſem, ac Tunkinenſem excolenti, [illegible] Iapones, aliæque nationes ſinarum imperio [illegible] [illegible] [illegible] eam tamen utilitatem [illegible] [illegible] [illegible] hominum quotquot, præter [illegible] gentis, literas quoque atque Priſcorum libros accurate didicerunt, et [illegible] quibus referti ſunt libri, placita, inſtituta, maximeque [illegible] in proprios nunc uſus conuertunt, ſic ut ſibi [illegible] [illegible] ad [illegible] gentis VERI SVMMI-QVE NVMINIS notitiam ut non loquar de primis Sinicæ Miſsionis Patribus, quorum directione atque induſtria [illegible] poſitum, [illegible] [illegible] ut quicunque in ea Christi Præcones [illegible] Confucij libris accurate perpoluendis darent operam, quod prædeceſſores noſtri, magnam inde utilitatem [illegible] didiciſſent, ecquis indicabit eos [illegible] ſine ullo animarum lucro, tantum opus imponere [illegible]? Hæc itaque omnia (præter ea quæ in EXPLANATIONE SCIENTIAE SINARVM POLITICO-MORALIS paulo fuſius declarantur) me impulerunt ad hoc opuſculum [illegible] proſequendum, perficiendumque.

[illegible] Opuſculi verò titulus et argumentum eſt, CHVM-YVM, MEDII ſcilicet, ſeu AVREAE MEDIOCRITATIS CONSTANTIA. [illegible] Confucij [illegible] [illegible] et quædam de ſuo addidit, ſed et deſiderantur [illegible] fragmentorum [illegible] quam libri ſpeciem habeat: ob hanc cauſam, et quia doctrinæ quæ traditur ſublimitas, quandoque ipſius naturæ limites uidetur excedere, hunc librum ſinenſes magiſtri tanquam [illegible] diſficilem, [illegible] ſecundus ſit, poſtremo tamen loco [illegible] exponunt. [illegible] præconi euangelico (ut ſupra diceham) [illegible] quatenus et morum egregius magiſter eſt, et natu-

rali

AD LECTOREM

Non iniucũdum tibi fuerit, Amice lector, ſi cauſas atque argumentum breuis opuſculi, laconicâ breuitate olim deſcripti à Principe Philoſophiæ ſinenſis Confucio, breuibus hic prægnoſcas. Sciàs itaque uelim, mihi è ſinis Romam proficiſcenti, res ſinicæ Miſſionis acturo, placuiſſe quidem Goæ potius, quæ fœcunda Mater, et prima ueluti radix Orientalium miſſionum iure cenſeri poteſt, quam alibi terrarum, editionem hanc, in Sinis iam antea cæptam, proſequi atque perficere; ut ſcilicet publico Miſsionis bono propius ac citius conſuleretur; et opus ipſum orientale, orienti extremo proficuum, ſub auſpicijs APOSTOLI ORIENTIS ſucceſſu proſpero oriretur: quæ et fuerunt ſociorum uota, quando ijs, degentibus in exilio quantonienſi propter Chriſtum, poſtremum non ſine lachrymis vale dixi. De opuſculi utilitate, ſiue animarum lucro, atque incremento authoritatis, quod ex notitia opuſculi huius ac reliquorum Confucij, accedit præconi euangelico, uineam Chriſti ſinenſem, Couchinchinenſem, ac Tunkinenſem excolenti, non ipſe hic loquar (Iapones, aliæque nationes ſinarum imperio uicinæ, ſemper ſapientiæ primas ſinicæ genti detulerunt) eam tamen utilitatem magnam eſſe neceſſe eſt fateantur europæorum hominum quotquot, præter idioma gentis, literas quoque atque Priſcorum libros accurate didicerunt; et quotquot ſententias, quibus referti ſunt libri, placita, inſtituta, maximeque peruetuſta monumenta, in proprios nunc uſus conuertunt; ſic ut ſibi adytum aperiant ampliſſimum ad aſſerendam literatæ genti VERI SVMMIQVE NVMINIS notitiam: ut non loquar deprimis Sinicæ Miſſionis Patribus, quorum directione atque induſtriâ in more fuit poſitum, uel ab ipſis Miſſionis exordijs, ut quicunque in ea Chriſti Præcones uerſarentur, Confucij libris accurate peruoluendis darent operam: niſi prædeceſsores noſtri magnam inde utilitatem oriri poſse uſu ipſo didiciſsent, ecquis iudicabit, eos et ſibi et poſteris, ſine ullo animarum lucro, tantum onus imponere uoluiſse? Hæc itaque omnia (præter ea quæ in EXPLANATIONE SCIENTIAE SINARVM POLITICO-MORALIS paulo fusiùs declarantur) me impulerunt ad hoc opuſculum Goæ proſequendum, perficiendumque.

Opuſculi uerò titulus et argumentum eſt, CHVM YVM, MEDII ſcilicet, ſeu AVREAE MEDIOCRITATIS CONSTANTIA. çu ſu, Confucij nepos ex filio, hunc librum vulgauit, et quædam de ſuo addidit; ſed et deſiderantur multa; ſic ut fragmentorum uerius quàm libri ſpeciem habeat: ob hanc cauſam, et quia doctrinæ quæ traditur ſublimitas, quandoque ipſius naturæ limites uidetur excedere, hunc librum ſinenſes magiſtri tanquam ſubobſcurum, captúque difficilem, cúm numero ſecundus ſit, poſtremo tamen loco in ſcholis exponunt: eſt interim præconi euangelico (uti ſuprà dicebam) ſane utilis, quatenus et morum egregius magiſter eſt, et natu-

rali

WWW.FONDAZIONEINTORCETTA.INFO

rali lumini uitiorum tenebris offuſo, ceu auroræ beneficio, eam ueritatis lucem ſubminiſtrat, quæ Soli euangelico præluceat, uiamque pandat.

Vt autem hic europæo lectori, antiquitatis non minús, quàm ueritatis amanti, quidpiam præberem condimenti, quo poſset laconicæ lectionis nauſeam ſibi adimere, aut ſaltem temperare, Confucij uitam, ex præcipuis ſinarum monumentis erutam, ad finẽ huius opuſculi addendam eſſe cenſui: non eo quidem conſilio, quod cum Seneca uel Plutarcho ſinenſem hũc Philoſophum conferri uelim, ſed ut in Europa noſtra tanto uiro nobilitatis tam antiquæ, Europæorum æqua æſtimatio ſuum illud dumtaxat, quod meretur, pretium daret. Rogo tamen te, Lector beneuole, ut, ſi forte quis uelit de Confucij doctrina tecum diſſerere, uel eum cum Europæis Philoſophis comparare, tuam non priús ſententiam feras, quàm alibi accurate perlegas, cùm huius opuſculi, tùm reliquorum Confucij explanationem: ex qua profectò plurimum tibi lucis accedet ad ferendum ſine erroris periculo iudicium.

Demum ad opuſculi praxim, et ordinem quod ſpectat, hæc ſunt notanda: 1. ſinica uerba, ſeu literas, quæ in altera eiuſdem paginæ columnâ cum ſuis numeris appoſitæ ſunt, Philoſophi textum eſſe, atque ordine ſinico, à ſuperiori ſcilicet deorſum deſcendendo, et a læua ad dexteram, legi oportere: quibus ex aduerſo in altera columnâ ſub iiſdem numeris latina uerba reſpondent. 2. ſinicos characteres, quibus nullus eſt numerus ſuperadditus, eſſe particulas quaſdam, quæ uel ornatus gratiâ apponi ſolent, uel uim habent interrogationis, præpoſitionis, admirationis, etc. 3. ſiqua hîc accentuum, uel pronuntiationis diuerſitas occurrat, meminerit Sinicæ Miſſionis tyro eam non mihi, ſed Interpretum directioni; europæarum quoque literarum diſſimilitudinem non inconſtantiæ, ſed penuriæ minutiorum characterum attribuere: ob hanc enim penuriam factum eſt, ut in dimidio opuſculi poſteriore, goanis typis dato, (dimidium alterũ ſinicis typis excuſum eſt) intra parentheſes clauderentur quæ claritatis gratiâ textui interpoſita fuerunt, quæque alias minutiori charactere imprimi debuiſſent. 4. Notæ appoſitæ in margine ſunt. f. p. §. Prima denotat folium textus ſinici, iuxta ordinem impreſſionis Nân-kin editæ, Authore Chu-Hi, qui liber uulgó dicitur Su-Xu-çie-chu. Secunda indicat paginam, ſeu potiús eiuſdem paginæ faciem unam (apud ſinas folij unius ambæ facies unico ſignantur numero) Tertia oſtendit paragraphum, ſiue lineam illam, quæ in ipſo Philoſophi textu aliquali ſpatio diſtat ab altera. Hæc ſunt quæ obiter indicanda uolui, omiſſis quæ de accentibus, et modo pronunciandi ſinico alibi explicantur: neque enim eſt animus minutijs ſingulis hîc perſequendis inſiſtere. Fruere, et uale.

Omnium Seruus
Proſper Intorcetta.

SCIENTIÆ SINICÆ
LIBER
SECVNDVS

Chũm 中 Medivm

Yûm 庸 Conſtanter tenendvm

VERSIO LITERALIS

WWW.FONDAZIONEINTORCETTA.INFO

WWW.FONDAZIONEINTORCETTA.INFO

f.1.p.2.§.1. Quod à cœlo inditum eſt dicitur natura rationalis: quod conformatur huic naturæ, dicitur regula: reſtaurare hanc regulam dicitur inſtitutio.

§.2. Regula hæc non poteſt momento temporis abeſſe: ſi poſſet abeſſe; non eſſet regula. Hac de cauſa perfectus vir attendit et inuigilat in his etiam quæ non videntur: timet ac pauet in his etiam quæ non audiuntur.

f.2.p.1.§.1. Non apparent, quia recondita: non ſunt manifeſta, quia ſubtilia. Ideò perfectus vir inuigilat ſui ſecreto.

§.2. Gaudium, ira, triſtitia, hilaritas, priusquam pullulent, dicuntur medium seu naturæ indifferens: ubi pullularint,

(f.1. p.2. §.1.) 天命之謂性。率性之謂道。脩道之謂

者。不可須臾離也。可離非道也。是故君子戒慎乎其

所不睹。恐懼乎其所不聞。(§.2.) 莫見乎隱。莫顯乎微。

故君子慎其獨也。(§.2.) 喜怒哀樂之未發謂之中。發

WWW.FONDAZIONEINTORCETTA.INFO

天命之謂性率性之謂道脩道之謂教道也者不可須臾離也可離非道也是故君子戒慎乎其所不睹恐懼乎其所不聞莫見乎隱莫顯乎微故君子慎其獨也喜怒哀樂之未發謂之中發而皆中節謂之和

E. 1. p. 1. §. 1. Quod à cœlo inditum eſt dicitur natura rationalis; quod conformatur huic naturæ, dicitur regula; reſtaurare hanc regulam dicitur inſtitutio.

2. Regula hæc non poteſt momento temporis abeſſe; ſi poſſet abeſſe; non eſſet regula. Hâc de cauſa perfectus vir attendit et invigilat in his etiam quæ non videntur: timet ac pavet in his etiam quæ non audiuntur.

E. p. 1. §. 2. Non apparent, quia recondita: non ſunt manifeſta, quia ſubtilia. Ideò perfectus vir invigilat ſui ſecreto.

4. Gaudium, ira, triſtitia, hilaritas, priuſquam pullulent, dicuntur medium [illegible] pullularint, [illegible]

中也者天下之大本也和也者天下之達道也致中和天地位焉萬物育焉仲尼曰君子中庸小人反中庸君子之中庸也君子而時中小人之中庸也小人而無忌憚也

& omnia attigerint [illegible] menſuram; dicuntur concordia. medium eſt orbis magnum fundamentum: concordia eſt orbis univerſalis regula.

p. 2. Perfectis medio et concordia; cœli ac terræ ſtatus quietus, et omnium rerum propagatio [illegible]

E. p. 2. §. 1. Confucius ait: perfectus vir tenet medium: improbus prævaricatur medium.

2. Vir perfectus [illegible] medium, eo quod perfectus eſt, ideò ſemper tenet medium. Im[illegible] [illegible]tus enim habet medi[illegible] [illegible] quod veneratur ac quia inti[illegible] [illegible]robus, ideò non vere[illegible] [illegible]tur illud [illegible].

WWW.FONDAZIONEINTORCETTA.INFO

& omnia attigerint *rectam* menſuram; dicuntur concordia. medium *est* orbis magnum fundamentum: concordia *est* orbis vniuerſalis regula.

p.2. Perfectis medio, *et* concordia; cœli *ac* terræ ſtatus quietus, *et* omnium rerum propagatio *existet*.

f.3. p.2. §.1. Confucius ait: perfectus vir tenet medium: improbus præuaricatur medium.

§.2. Vir perfectus *habet* medium, *et quia* perfectus *est*, ideò ſemper tenet medium. Im[probus] *etiam habet* medium [q]*uod teneat; sed quia* im[pr]obus, ideò non vere[t]ur *illud præuaricari*.

而皆中節謂之和中也者天下之大本也和也者天

下之達道也 (p. 2.) 致中和天地位焉萬物育焉

仲尼曰君子中庸小人反中庸 (§. 2.) 君子之中庸也

君子而時中小人之中庸也小人而無忌憚也 (f. 4. p. 1. §. 1.)

f.4. p.1. §.1. Confucius ait: medium *ò quàm illud* ſublime! *quòd è* vulgo pauci *illud* teneant, iam diu *est*.

§.2. Confucius ait: *cur* via *hæc* non frequentetur, ego noui; *quia sciliet* prudentes tranſgrediuntur; rudes non pertingunt. *Cur item* via *hæc* non *sit* perſpecta, ego noui; *quia scilicet* ſapientes excedunt; inertes non attingunt.

p.2. §.1. Hominum nullus non bibit *et* comedit: *at* pauci valent dignoſcere ſapores.

§.2. Confucius ait. viam hanc non frequentari, proh! *quàm dolendum*!

子曰中庸其至矣乎民鮮能久矣 (§. 2.) 子曰道之不

行也我知之矣知者過之愚者不及也道之不明也

我知之矣賢者過之不肖者不及也 (p. 2. §. 1.) 人莫不飲

食也鮮能知味也 (§. 2.) 子曰道其不行矣夫 (§. 3.)

WWW.FONDAZIONEINTORCETTA.INFO

子曰中庸其至矣乎民鮮能久矣
子曰道之不行也我知之矣知者過之愚者不及也道之不明也我知之矣賢者過之不肖者不及也人莫不飲食也鮮能知味也
子曰道其不行矣夫

§.1. p.2. §.1. Confucius ait: medium o quam illud ſublime! quod e vulgo pauci illud teneant, iam diu eſt.

§.2. Confucius ait: cur via hæc non frequentetur, ego novi; quia nimirum prudentes tranſgrediuntur; rudes non pertingunt. Cur item via hæc non ſit perſpecta, ego novi; quia nimirum ſapientes excedunt; inertes non attingunt.

p.2. §.1. Hominum nullus non bibit et comedit: ſed pauci valent dignoſcere ſapores.

§.3. Confucius ait: viam hanc non frequentari, proh! quam doleo!

子曰舜其大知也與舜好問而好察邇言隱惡而揚善執其兩端用其中於民其斯以為舜乎
子曰人皆曰予知驅而納諸罟擭陷阱之中而莫之知辟也人皆曰予知擇乎中庸而不能期月守也

§.1. Confucius ait: Xun Imperatoris, illius quam magna prudentia! Xun ſolebat conſulere, et ſolebat examinare quamvis etiam vulgaria ſuorum reſponſa, diſſimulando mala, et deprædicando bona: arripienſque illorum utriuſque duo extrema, utebatur eorum medio ad populum regendum. Atque hæc illa fuit propter quæ factus eſt Xun, id eſt, ut eſſet talis ac tantus Imperator.

§.1. p.1. Confucius ait: hominum quivis dicit: ego prudens ſum; ſed et impellitur, mox incurrit in mille retia et laqueos, incidit in foveam medium, et nequaquam ſcit effugere. Hominum quilibet item dicit: ego prudens ſum: ſeligit medium; ſed non valet per ſpatium unius menſis ſervare.

子曰中庸其至矣乎民鮮能久矣

子曰道之不行也我知之矣知者過之愚者不及也道之不明也我知之矣賢者過之不肖者不及也人莫不飲食也鮮能知味也

子曰道其不行矣夫

Cap. 4. p. 1. §. 1. Confucius ait: medium ô quam illud sublime! quod è vulgo pauci illud teneant, iam diu ...

§. 2. Confucius ait: via hæc non frequentatur, ego novi, quia nimis prudentes transgrediuntur; rudes non pertingunt. Cur item via hæc non est perspecta, ego novi, quia nimis sapientes excedunt; inertes non attingunt.

p. 2. §. 1. Hominum nullus non bibit et comedit: at pauci valent dignoscere sapores.

§. 2. Confucius ait: viam hanc non frequentari, proh! quam dolendum!

子曰舜其大知也與舜好問而好察邇言隱惡而揚善執其兩端用其中於民其斯以為舜乎

子曰人皆曰予知驅而納諸罟擭陷阱之中而莫之知辟也人皆曰予知擇乎中庸而不能期月守也

§. 3. Confucius ait: Xún Imperatoris, illius quam magna prudentia! Xún solebat consulere, et solebat examinare quamquam etiam vulgaria suorum responsa, dissimulando mala, et deprædicando bona: arripiensque illorum utrumque dicto extrema, utebatur eorum medio ad populum regendum. Atque hæc illa fuere, propter quæ factus est Xún, talis scilicet ac tantus Imperator.

Cap. 5. p. 1. Confucius ait: hominum quivis dicit: ego prudens sum; sed ubi impellitur, mox incurrit in mille retia et laqueos, incidit in foveas medium, et nequaquam scit effugere. Hominum quilibet item dicit: ego prudens sum: seligit medium; sed non valet per spatium unius mensis servare.

§.3. Confucius ait: Xun Imperatoris, illius quàm magna prudentia! Xun ſolebat conſulere ſuos, & ſolebat examinare quæcunque etiam vulgaria suorum reſponſa, diſſimulando mala, & deprædicando bona: arripienſque illorum reſponſorum duo extrema, vtebatur eorũ medio ad populum regendum. Atque hæc illa fuêre, propter quæ factus eſt Xun, talis ſcilicet ac tantus Imperator.

f.5.p.1. Confucius ait: hominum quiuis dicit; ego prudens ſum; ſed vt impellitur, mox incrat in mille retia et laqueos, incidit in foueæ medium, & nequaquam ſcit effugere. hominum quilibet item dicit: ego prudens ſum: ſeligit medium; ſed non valet per ſpatium vnius menſis ſeruare.

子曰舜其大知也與舜好問而好察邇言隱惡而揚善執其兩端用其中於民其斯以為舜乎

(f.5 p.1)

子曰人皆曰予知驅而納諸罟擭陷阱之中而莫之知辟也人皆曰予知擇乎中庸而不能期月守也

(p.2 §.1)

p.2. §.1. Confucius ait: Hoêi diſcipulus, ille planè erat vir. ſeligebat medium: et aſſecutus vnam aliquam virtutem, illicò arctè eam ſtringebat, fouebat in pectore, & nunquam dimittebat.

§.2. Confucius ait: Orbis regna poſſunt pacificè regi: dignitates et cenſus poſſunt recuſari: nudi enſes poſſunt calcari: at medium non poteſt tam facilè teneri.

f.6.p.1.§.1. Diſcipulus çu lu quæſiuit de fortitudine.

§.2. Confucius ait: de Auſtralisne regionis fortitudine, vel de Borealis regionis fortitudine; an de veſtra fortitudine quæris?

§.3. Eſſe largum, lenemque in

子曰回之為人也擇乎中庸得一善則拳拳服膺而弗失之矣

(§.2)

子曰天下國家可均也爵祿可辭也白刃可蹈也中庸不可能也

(f.6 p.1 §.1)

子路問強

(§.2)

子曰南方之強與北方之強與抑而強與

(§.3)

寬柔以

WWW.FONDAZIONEINTORCETTA.INFO

子曰回之為人也擇乎中庸得一善則拳拳服膺而弗失之矣

子曰天下國家可均也爵祿可辭也白刃可蹈也中庸不可能也

子路問強子曰南方之強與北方之強與抑而強與寬柔以教不報無道南方之強也君子居之衽金革死而不厭北方之強也而強者居之故君子和而不流強哉矯中立而不倚強哉矯國有道不變塞焉強哉矯國無道至死不變強哉矯

子曰素隱行

pa.4.1. Confucius ait: Hoei discipulus, *ille planè* erat vir. seligebat medium: *et* adsecutus unam *aliquam* virtutem, illicò arctè *eam* stringebat, fovebat *in* pectore, et nunquam dimittebat.

5.a. Confucius ait: Orbis regna possunt pacificè regi: dignitates *et* census possunt recusari: nudi enses possunt calcari: *at* medium non potest *tam facilè* teneri.

6.p.1.v.1. *Discipulus* Çu Lu quaesivit *de* fortitudine.

6.2. Confucius ait: *de* Australis *ne* regionis fortitudine, *an de* Borealis regionis fortitudine: an *de* vestra fortitudine *quae-ris*?

6.3. Esse largum, lenemque in *docendo* institutione; nec *immoderatè* poenas exigere à refractariis: Australium regionum fortitudo *est*, *et in hac perfecti* viri immorantur.

6.4. Cubare lanceas *supra* loricas: mori, et non pertimescere: Borealium regionum fortitudo *est*, et *in hac* fortes immorantur.

pa.6.5. Itaque virum perfectum accommodare se *aliis*, et non diffluere; *haec* fortitudo proh quanta! in medio *aliorum*, *ipsum unum* rectum stare, et nusquam inclinare, *haec* fortitudo proh quanta! *si in* regno vigeant virtus *et leges*, non mutari, *nec* intumescere; *haec* fortitudo proh quanta! *si in* regno jaceant virtus *et leges*, *etiam* redactum *ad* mortem, non mutari, *haec* fortitudo proh quanta!

6.a. Confucius ait: Scrutari recondita *et* patrare

教不報無道南方之強也君子居之

§.4. 衽金革死

而不厭北方之強也而強者居之

p.2.§.1. 故君子和而不流強哉矯中立而不倚強哉矯國有道不變塞焉強哉矯國無道至死不變強哉矯

§.2. 子曰素隱行

aliorum inſtitutione; nec immoderatius pœnas exigere à refractarÿs: Auſtralium regionum fortitudo eſt; et in hac perfecti viri immorantur.

§.4. Cubare lanceas ſuper, et loricas: mori, & non pertimeſcere: Borealium regionum fortitudo eſt, & in hac fortes immorantur.

p.2.§.1. Itaque virum perfectū accommodare ſe aliis, & non diffluere; hæc fortitudo proh quanta! in medio aliorum, ipſum unum rectum ſtare, & nuſquam inclinare; hæc fortitudo proh quanta! si in regno vigeant virtus ac leges, non mutari, nec intumeſcere; hæc fortitudo proh quanta! si in regno iaceant virtus ac leges, etiam redactum ad mortem, non mutari, hæc fortitudo proh quanta!

§.2. Confucius ait: ſectari recondita et patrare

怪後世有述焉吾弗為之矣

f.7.p.1.§.1. 君子遵道而行半塗而廢吾弗能已矣

§.2. 君子依乎中庸遯世不見知而不悔唯聖者能之

p.2.§.1. 君子之道費而隱

§.2. 夫婦之愚可以與知焉及其至也雖聖人亦有所不知

miranda, ut poſteris ſæculis ſint qui deprædicent, id ego non fecero.

f.7.p.1.§.1. Perfectus vir aggreditur viam, & progreditur. progredi ad medium viæ, & deficere; ego non poſſem ſic ſiſtere

§.2. Perfectus vir conformat ſe cum medio. fugere ſæculum; non videri, nec cognoſci; & id non ſentire, ſolus ſanctus poteſt.

p.2.§.1. Perfectorum regula ampla eſt, & ſubtilis.

§.2. Viri fæminæque rudes, poſſunt tamen accedere ad notitiam: at peruenire ad huius apicem. quamuis ſit ſanctus, equidem habebit quod non ſciat.

怪後世有述焉吾弗為之矣君子遵道而行半塗而廢吾弗能已矣君子依乎中庸遯世不見知而不悔唯聖者能之君子之道費而隱夫婦之愚可以與知焉及其至也雖聖人亦有所不知

miranda, ut poſteris
ſcriptis ſint qui deprehĕ-
cent, id ego non facio.

Cap. 3. 2. Perfectus vir
aggreditur viam, & pro-
greditur ad me-
dium viæ, & deficere:
ego non poſſem ſi-
ſtere

2. Perfectus vir con-
format ſe cum medio;
fugere ſæculum; non
videri, nec cognoſci; &
id non ſentire, ſolus
ſanctus poteſt.

Cap. 12. 1. Perfectorum re-
gula ampla & ſub-
tilis.

2. Viri fæminæque
rudes, poſſunt tamen
accedere ad notitiam;
ſi pervenire ad hujus
apicem, quamvis ſit
ſanctus, equidem ha-
bebit quod non ſciat.

焉夫婦之不肖可以能行焉及其至也雖聖人亦有所不能焉天地之大也人猶有所憾故君子語大天下莫能載焉語小天下莫能破焉詩云鳶飛戾天魚躍于淵言其上下察也君子之道造端乎

Viri fœminæque inutiles,
fieri poteſt, ut queant
operari; ut per-
venire ad hujus apicem,
quamvis ſit ſanctus, e-
quidem habebit quod
non poſſit. Cœlum et
terra cum magna ſint, ho-
mines adhuc habent,
quod de his conquerantur.
Igitur ſi de perfecti vi-
ri agamus magnitudi-
ne; Orbis univerſus
non poteſt eam capere ac ſu-
ſtentare; ſi agamus de
ſubtilitate; Orbis totus
non poteſt eam perrum-
pere.

Cap. 12. 3. Oda ait: Yuen
avis volando penetrat
cœlos; piſcis immer-
gitur in pelagus: id
eſt (inquit gloſſa) illa vir-
tus in ſummis, et imis
manifeſtatur.

4. Perfecti viri regu-
la ducit initium ab

Viri fœminæque inutiles, fieri poteſt, ut queant iuxta regulam operari: at peruenire ad huius apicem, quamuis ſit ſanctus, equidem habebit quod non poſſit. Cœlum et terra cum magna ſint; homines adhuc habent, quod de his conquerantur. Igitur ſi de perfecti viri agamus magnitudine; Orbis vniuerſus non poteſt eam capere ac ſuſtentare: ſi agamus de ſubtilitate; Orbis totus non poteſt eam perrumpere.

f.8.p.1.§.1. Oda ait: yuen auis uolando penetrat cœlos: piſcis immergitur in pelagus: id eſt (inquit çu ſu) illa virtus in ſummis, et imis manifeſtatur.

Perfecti viri regula ducit initium ab

焉夫婦之不肖可以能行焉及其至也雖聖人亦有

所不能焉天地之大也人猶有所憾故君子語大天

下莫能載焉語小天下莫能破焉 (f.8. p.1. §.1.) 詩云鳶飛戾

天魚躍于淵言其上下察也 (§.2.) 君子之道造端乎

homuncionibus et mulierculis; extenditque ſe ad ſuum apicem, manifeſtatur in cœlo et terra.

p.2.§.1. Confucius ait: regula non longe eſt ab homine: ſi quam ſibi homines fabricent regulam, quæ longe ſit ab homine; non poteſt ea cenſeri regula.

§.2. Oda ait: cum quis exſciſſo uno manubrio, exſcindit formamque manubrium aliud: huius exemplar non longe abeſt. Arripiens manubrium (explicat Confucius) vt ſibi exſcindat formetque aliud ſimile manubriũ, obliquè contuetur, & explorat, et adhuc tamen abeſt longius. Ideo vir perfectus per hominem regit hominem: ea ſi emendetur, tum acquieſcit.

f.9.p.1.§.1. Qui omni cum fide ac ſynceritate ex ſe metitur alios, diſcedit à regula non procul. hoc autem eſt: quæ fieri ſibi quis non optat, itidem

夫婦及其至也察乎天地 (p.2. §.1.) 子曰道不遠人人之

爲道而遠人不可以爲道 (§.2.) 詩云伐柯伐柯其則

不遠執柯以伐柯睨而視之猶以爲遠故君子以人

治人改而止 (f.9. p.1.) 忠恕違道不遠施諸己而不願亦

WWW.FONDAZIONEINTORCETTA.INFO

夫婦，及其至也，察乎天地。

子曰：道不遠人。人之為道而遠人，不可以為道。詩云：伐柯伐柯，其則不遠。執柯以伐柯，睨而視之，猶以為遠。故君子以人治人，改而止。忠恕違道不遠。施諸己而不願，亦勿施於人。

homuncionibus, et multiculis; extenditque se ad summum apicem, manifestatur in cælo et terra.

p. 2. §. 1. Confucius ait: regula non longe abest ab homine: si enim sibi homines fabricent regulam, quæ longe sit ab homine, non potest esse regula.

§. 2. Oda ait: Cum quis excindit una manubrio, excindit similiter manubrium aliud: hujus exemplar non longe abest. Arripiens manubrium (exemplar scilicet) sibi excindat, deinde aliud sibi manubrium, obliquè contuetur et explorat, et adhuc tamen abest longius. Ideo vir perfectus per hominem regit hominem: ubi emendetur, tum acquiescit.

Expl. §. 3. Qui omni cum fide et sinceritate ex se metitur alios, dissidet à regula non procul. Quæ nolit fieri sibi, non optat, itidem

君子之道四，丘未能一焉：所求乎子以事父，未能也；所求乎臣以事君，未能也；所求乎弟以事兄，未能也；所求乎朋友先施之，未能也。庸德之行，庸言之謹，有所不足，不敢不勉；有餘不敢盡；言顧行，

non faciat erga alios.

§. 4. Perfecti viri regulæ sunt quatuor. ego Kieu (Confucius nomen suum) necdum bene sum vir: quod enim exigitur à filijs, ut serviant parentibus, nondum exactè servo: quod exigitur à subditis, ut serviant Regi, nondum perfectè servo: quod exigitur à fratribus natu minoribus, ut serviant majoribus; nondum adamussim servo: quod exigitur inter amicos, ut alter alteri primas deferat; necdum satis observo. Perfectus vir ordinarias has virtutes exercet, et in quotidianis sermonibus circumspectus est. Si quid est, in quo deficiat, non audet non sibi vim facere. Si habeat verborum copiam, non audet totam effundere. verba respondent

non faciat erga alios.

§.2. Perfecti viri regulæ *ſunt* quatuor. *ego* Kieu (*legitur* meū) necdum *benè* ſeruo vnicam: quod *enim* exigitur à filijs, vt ſeruiant parentibus, nondum *exactè* ſeruo: quod exigitur à ſubditis, vt ſeruiant Regi, nondum *perfectè* ſeruo: quod exigitur à fratribus natu minoribus, vt ſeruiant maioribus; nondum *ad amuſſim* ſeruo: quod exigitur inter amicos, *ut alter alteri* primas deferat; necdū *ſatis* obſeruo. *Perfectus vir* ordinarias *has* virtutes exercet, *et in* quotidianis ſermonibus circumſpectus *eſt*. *Si quid* eſt, *in* quo deficiat; non audet non *ſibi* vim facere. *ſi* habeat verborum copiam. non audet totam effundere. verba reſpondent

勿施於人。

(§.2.) 君子之道四丘未能一焉所求乎子。以事父未能也所求乎臣以事君未能也所求乎弟以事兄未能也所求乎朋友先施之未能也庸德之行。庸言之謹。有所不足不敢不勉。有餘不敢盡。言顧

operibus; opera reſpondent verbis. Vir perfectus quomodo non *ſit* ſolidus, *ac* ſtabilis *hoc modo*!

f. 10. p. 1. §. 1. Perfectus vir pro ratione ſui ſtatus agit; nec cupit *quidquam ab hoc* alienum.

§.2. Si exiſtat diues, *et* honoratus; agit vt diues, *et* honoratus: *ſi* exiſtat pauper *et* ignobilis; agit vt pauper *et* ignobilis: *ſi* exiſtat alienigena; agit vt alienigena: *ſi* verſetur *inter* ærumnas; agit pro ratione *ſtatus* ærumnoſi. Perfectus vir nuſquam intrat, vbi non *ſit* ſuâ ſorte contentus.

§.3. Conſtitutus in ſuperiori dignitate, non inclementer tractat inferiores; conſtitutus in inferiori dignitate, non adulatur ſuperioribus. perficit ſe

行行顧言君子胡不慥慥爾。

(f. 10. p. 1. §. 1.) 君子素其位而行不願乎其外。

(§.2.) 素富貴行乎富貴素貧賤行乎貧賤素夷狄行乎夷狄素患難行乎患難君子無入而不自得焉。

(§.3.) 在上位不陵下。在下位不援上正己

言顧行，行顧言，君子胡不慥慥爾。

君子素其位而行，不願乎其外。素富貴行乎富貴，素貧賤行乎貧賤，素夷狄行乎夷狄，素患難行乎患難。君子無入而不自得焉。

在上位不陵下，在下位不援上，正己

operibus; opera respondent verbis. Vir perfectus quomodo non sit solidus, ac stabilis [illegible]

10.p.1.§.1. Perfectus vir pro ratione sui status agit; nec cupit quidquam ab hoc alienum.

§2. Si existat dives, et honoratus; agit ut dives, et honoratus: si existat pauper et ignobilis; agit ut pauper et ignobilis: si existat alienigena; agit ut alienigena: si versetur inter aerumnas; agit pro ratione status aerumnosi. Perfectus vir nusquam intrat, ubi non in sua sorte contentus.

§3. Constitutus in superiori dignitate, non inclementer tractat inferiores; constitutus in inferiori dignitate, non adulatur superioribus. perficit se

而不求於人則無怨。上不怨天，下不尤人。故君子居易以俟命，小人行險以徼幸。

子曰：射有似乎君子，失諸正鵠，反求諸其身。

君子之道，辟如行遠必自邇，辟如登高必自卑。

詩曰：妻子好合

& non quaerit [illegible] causam in aliis. adeoque nunquam indignatur. supra non queritur de coelo; infra non culpat homines.

§4. Ideo perfectus vir commoratur in plano, ut expectet coeli ordinationem: improbus ambulat vias periculosas, ut quaerat gratuita.

p.2.§.1. Confucius ait: sagittarius habet similitudinem cum viro perfecto: si aberrat a depicto scopo; reflectens exquirit causam a sua met persona.

§2. Perfectorum regula est instar facientis iter longinquum; utique a propinquiori incipit: vel instar subeuntis in altum; utique ab infimo incipit.

§3. Oda ait: uxor amans concordiae

& non quærit ærumnarum ſuarum cauſam in alÿs: adeoq; nunquam indignatur. ſupra non queritur de cœlo; infra non culpat homines.

§.4. Ideò perfectus vir commoratur in plano, vt expectet cœli ordinationem: improbus ambulat vias periculoſas, vt quærat gratuita.

p.2. §.1. Confucius ait: ſagittarius habet ſimilitudinem cvm viro perfecto: ſi aberrat à depicto ſcopo; reflectens exquirit erroris cauſam à ſuamet perſona.

§.2. Perfectorum regula eſt inſtar facientis iter longinquum; vtique à propinquiori incipit: uel inſtar ſubeuntis in altum; vtique ab infimo incipit.

§.3. Oda ait: vxor amans concordiæ eſt

而不求於人。則無怨。上不怨天。下不尤人。

(§.4.) 故君子居易以俟命。小人行險以徼幸。

(p.2. §.1.) 子曰。射有似乎君子。失諸正鵠。反求諸其身。

(§.2.) 君子之道。辟如行遠必自邇。辟如登高必自卑。

(§.3.) 詩曰。妻子好合。

inſtar pulſantis cymbala. fratres vbi concordant; concordiæ gaudiũ vtique diu perſeuerat, et rectè ordinatur tua domeſtica familia; exhilaratur tua vxor, filÿ et nepotes.

§.4. Confucius ait: pater hoc modo, et mater; ipſi ò quàm læti et tranquilli viuent!

f.11 p.1. §.1. Confucius ait: ſpiritibus ineſt operatiua virtus; et hæc quidem quàm præſtans eſt.

§.2. Illos quaſi viſu percipis, & tamen non vides. quaſi auditu percipis, & tamen non audis: intimè ſociantur rebus, adeòque ſunt id, quod res non poſſunt dimittere.

§.3. Efficiunt, ut Orbis homines ſint puri, et mundi, ac ſplendidiorem habitum induant, vt offerant ſacrificia. O multitudo immenſa ſpirituum! ac ſi

如鼓瑟琴。兄弟既翕。和樂且耽。宜爾室家。樂爾妻帑。

(§.4.) 子曰。父母其順矣乎。

(f.11. p.1. §.1.) 子曰。鬼神之為德其盛矣乎。

(§.2.) 視之而弗見。聽之而弗聞。體物而不可遺。

(§.3.) 使天下之人齊明盛服。以承祭祀。洋洋乎如

WWW.FONDAZIONEINTORCETTA.INFO

instar pulsantis cymbala: fratres ubi concordant; concordiae gaudio usque diu perseverat, et recte ordinatur tua domestica familia; exhilaratur tua uxor, filii et nepotes.

§.4. Confucius ait: pater hoc modo, et mater; ipsi o quam laeti et tranquilli vivent!

f.11.p.1.§.1. Confucius ait: Spiritibus inest operativa virtus; et haec quidem quam praestans est.

§.2. Illos quidem visu percipis, et tamen non vides; quasi auditu percipis, et tamen non audis: intime sociantur rebus, adeoque sunt ut quidem non possunt dimittere.

§.3. Efficiunt, ut Orbis homines sint puri, et mundi, ac splendidiorem habitum induant, ut offerant sacrificia. O multitudo immensa spirituum! ac si

如鼓瑟琴兄弟既翕和樂且耽宜爾室家樂爾妻帑

子曰父母其順矣乎

子曰鬼神之為德其盛矣乎

視之而弗見聽之而弗聞體物而不可遺

使天下之人齊明盛服以承祭祀洋洋乎如

assisterent ipsis superne. ac si assisterent ipsis ad laevam et dexteram.

p.2.§.1. Oda ait: Spiritus adveniant, non potest determinari: multo magis non poteris, si negligenter eos colas?

§.2. Huius subtilitatis manifestatio verum non potest occultari: sic est omnino.

f.12.p.1.§.1. Confucius ait: Xun illius quam magna obedientia! virtute fuit sanctus; dignitate fuit Imperator; opulentia obtinuit quidquid quatuor maria intra est; in maiorum templis sacrificabat; et filios et nepotes conservavit.

§.2. Ideo magna ipsius virtus haud dubie obtinuit tantam illam dignitatem: haud dubie

在其上如在其左右

詩曰神之格思不可度思矧可射思

夫微之顯誠之不可揜如此夫

子曰舜其大孝也與德為聖人尊為天子富有四海之內宗廟饗之子孫保之

故大德必得其位必

aſſiſterent ipſis supernè, acſi aſſiſterent ipſis ad læuam *et* dexteram.

p.2. §.1. Oda ait: *an* ſpiritus adueniant, non poteſt determinari: magiſne *verò* poterit, *ſi* negligenter *colantur*!

§.2. Huius ſubtilitatis manifeſtatio reuerà non poteſt occultari: ſic eſt *omninò*.

f.12. p.1. §.1. Confucius ait: Xun, illius *quàm* magna obedientia! virtute fuit ſanctus: dignitate fuit Imperator: opulentia obtinuit *quidquid* quatuor maria intra *eſt*: *in* maiorum templis ſacrificabat: *et* filios *ac* nepotes conſeruauit.

§.2. Ideò magna *ipſius* virtus haud dubiè obtinuit *tantam* illam dignitatem: haud dubiè

在其上。如在其左右。(p.2. §.1.) 詩曰。神之格思。不可度思。矧可射思。(§.2.) 夫微之顯。誠之不可揜如此夫。(f.12. p.1. §.1.) 子曰。舜其大孝也與。德為聖人。尊為天子。富有四海之內。宗廟饗之。子孫保之。(§.2.) 故大德必得其位。必

obtinuit *tantos* illos cenſus: haud dubiè obtinuit *tantum* illud nomen: haud dubiè obtinuit illam *tam* longæuam ætatem.

§.3. Etenim cœlum *in* productione rerum haud dubiè accommodat ſe earum diſpoſitionibus, & dat incrementa: ideóque rectè conſita fouet, deiecta deſtruit.

§.4. Oda ait: laudandus iubilis perfectus vir: reſplendet *eius* præclara virtus: quæ populi *ſunt*, tribuit populo: quæ competunt magiſtratib⁹, tribuit magiſtratibus: recipit cenſus à cœlo: conſeruat *ac* protegit imperium *et* ab *ipſo* cœlo bonis cumulatur.

§.5. Ideò tantæ virtutis vir vtique accipit Imperium.

p.2. §.1. Confucius ait: expers mœroris, is ſolus *fuit*

得其祿。必得其名。必得其壽。(§.3.) 故天之生物必因其材而篤焉。故栽者培之。傾者覆之。(§.4.) 詩曰。嘉樂君子。憲憲令德。宜民宜人。受祿于天。保佑命之。自天申之。(§.5.) 故大德者必受命。(p.2. §.1.) 子曰。無憂者其惟

obtinuit *censum* illos census: haud dubie obtinuit *tantum* illud nomen: haud dubie obtinuit illam *tam* longaevam aetatem.

§.3. Etenim coelum *in* productione rerum haud dubie accommodat se earum dispositionibus, et dat incrementa: ideoque recte constita fovet, deiecta destruit.

§.4. Oda ait: laudandus inclitus perfectus vir: resplendet *eius* praeclara virtus: quae populis *sunt* tribuit populo: quae competunt magistratibus, tribuit magistratibus: recipit census a coelo: conservat *ac* protegit imperium *et* ab *ipso* coelo bonis cumulatur.

§.5. Ideo tantae virtutis vir utique accipit imperium.

p.2. §.1. Confucius ait: expers moeroris, is solus *fuit*

ven vam Rex: quia vam Ki fuit *ei* pater, *et* quia vu vam fuit *ei* filius: *quae* pater orsus, filius pertexuit.

§.2. Vu vam Imperator propagavit *et* Tai vam *et* vam Ki *avorum, et* ven vam *patris* stirpem. semel arma induit, *et* obtinuit Imperium: *eius* persona nunquam amisit *toto* orbe illustrem famam. dignitate fuit Imperator: opulentia obtinuit *quidquid* quatuor maria intra *est*: in maiorum templis sacrificabat: filios *item ac* nepotes conservauit.

§.3. p.1. Vu vam *iam* senior suscepit Imperium: *deinde* Cheu cum (*praedicti fratre*) adimplevit Ven *et* Vu (*patris ac fratris*)

vĕn vâm Rex: quia vâm Ki fuit ei pater, et quia vu vâm fuit ei filius: quæ pater eſt orſus, filius pertexuit.

§.2. Vù vâm Imperator propagauit et tai vâm et vâm Ki auorum, et vĕn vâm patris ſtirpem. ſemel arma induit, & obtinuit Imperium: eius perſona nunquam amiſit toto orbe illuſtrem famam. dignitate fuit Imperator: opulentia obtinuit quidquid quatuor maria intra eſt: in maiorum templis ſacrificabat: filios item ac nepotes conſeruauit.

f.13. p.1. Vù vâm iam ſenior ſuſcepit Imperium: deinde Cheu cum (prædicti frater) adimpleuit Vĕn et Vù (patris ac fratris)

文王乎。以王季為父。以武王為子。父作之。子述之。

§.2. 武王纘大王王季文王之緒。壹戎衣而有天下。身不失天下之顯名。尊為天子。富有四海之內。宗廟饗之。子孫保之。

f.13. p.1. 武王末受命。周公成文武

virtutes poſthumo ornauit Regulorum titulo proauum Tai vâm, et auum Vâm ki. ſolemnius auguſtiusque ſacrificabat defunctis maioribus iuxta Imperatorum ritus. Et hi ergo Maiores ritus propagabantur ad Regulos et magnates, vſque ad literatos, et plebeios homines. ſi pater fuiſſet de magnatibus, et filius eſſet literatus; ſepeliebat patrem vt magnatem, et ſacrificabat vt literato. ſi verò pater fuiſſet literatus, et filius eſſet de magnatibus; ſepeliebat patrem vt litteratum, et ſacrificabat vt magnati. Vnius anni luctus pertingebat vſque ad magnates: triennij verò luctus pertingebat vſque ad Imperatorem. In hoc patris et matris triennali luctu non alia nobilium, alia ignobilium; ſed

之德。追王大王王季。上祀先公以天子之禮。斯禮也。達乎諸侯大夫及士庶人。父為大夫。子為士。葬以大夫。祭以士。父為士。子為大夫。葬以士。祭以大夫。期之喪。達乎大夫。三年之喪。達乎天子。父母之喪。無貴賤

之德追王大王王季上祀先公以天子之禮斯禮也
達乎諸侯大夫及士庶人父為大夫子為士葬以大
夫祭以士父為士子為大夫葬以士祭以大夫期之
喪達乎大夫三年之喪達乎天子父母之喪無貴賤

virtutes posthumo ornauit Regulorum titulo *proauum* Tai vam, *et auum* Vam ki. solemnius autem [?] gustiusque sacrificabat defunctis maioribus iuxta Imperatorum ritus. Et hi *ergo Maiorum* ritus propagabantur ad Regulos *et* magnates, vsque ad literatos, *et* plebeios homines. *Si* pater fuisset de magnatibus, *et* filius esset literatus; sepeliebat *patrem* vt magnatem, *et* sacrificabat vt literato. *Si verò* pater fuisset literatus, *et* filius esset de magnatibus; sepeliebat *patrem* vt literatum, *et* sacrificabat vt magnati. Vnius anni luctus pertingebat vsque ad magnates: triennij *verò* luctus pertingebat vsque ad Imperatorem. *At hic* patris *et* matris *triennalis* luctu non *alia* nobilium, *alia* ignobilium; *sed*

一也 子曰武王周公其達孝矣乎 夫孝者
善繼人之志善述人之事者也 春秋脩其祖廟
陳其宗器設其裳衣薦其時食 宗廟之禮所以
序昭穆也序爵所以辨貴賤也序事所以辨賢也旅

vna omnium ratio.

pa. §. 1. Confucius ait: Vu vâm, et Cheû cûm, horum *quàm* propagata *fuit* obedientia!

§. 2. Hi *nam* obedientes *principes* præclarè valuerunt prosequi maiorum *suorum* voluntatem; *et* præclarè valuerunt enarrare maiorum *suorum* illustria facinora.

§. 3. Vere *et* autumno adornabant suorum auita templa; *rectè* disponebant eorum antiqua vasa; exponebant eorum togas *et* vestes; offerebantque illius temporis edulia.

l. 14. p. 1. §. 1. Et quia erat maiorum templi ritus, propterea obseruabatur ordo assistentiu ad læuam, *et* assistentium ad dexteram: *etiam* obseruabatur ordo dignitatis; *et* propterea distinctio *fiebat* nobilium *et* ignobilium: *propterea* ordo seruabatur officiorum; quapropter *et* discrimen sapientiorum *cum deinde* omnes *se*

vna omnium ratio.

p.2. §.1. Confucius ait: Vû vâm, et Cheū cūm, horum quàm propagata fuit obedientia!

§.2. Hi tam obedientes principes præclarè valuerunt prosequi maiorum suorum voluntatem: præclarè valuerunt enarrare maiorum suorum illuſtria facinora.

§.3. Vere et avtumno adornabant ſuorum auita templa; rectè diſponebant eorum antiqua vaſa: exponebant eorum togas et veſtes: offerebantq; illius temporis edulia.

f.14. p.1. §.1. Et quia erat maiorum templi ritus, propterea obſeruabatur ordo aſſiſtentiū ad læuam, et aſſiſtentium ad dexteram: item obſeruabatur ordo dignitatis; ac propterea diſtinctio fiebat nobilium et ignobilium: præterea ordo tenebatur officiorum; quapropter et diſcrimen ſapientiorum. cum deinde omnes ſe

一也。子曰武王周公其達孝矣乎。夫孝者善繼人之志善述人之事者也。春秋脩其祖廟陳其宗器設其裳衣薦其時食。宗廟之禮所以序昭穆也。序爵所以辨貴賤也。序事所以辨賢也。旅

mutuò inuitarent ad vina; inferiores miniſtrabant maioribus: eaque propter ſolemnitas illa pertingebat aliquo modo etiam ad ignobiliores. Cum denique inter ſe conſanguinei epularentur; canities præcedebat; adeoque ratio dentium, id est ætatis habebatur.

§.2. Vû uâm et Cheū cum proſequebantur ſuorum Maiorum dignitatem: exercebant eorum ritus: canebant eorum muſicam: et venerabantur, quos coluerant: et amabant, ij quæ dilexerant. ſeruiebant modò mortuis, ac ſi ſeruirent adhuc viuentibus: ſeruiebant olim mortuis, ac ſi ſeruirent adhuc ſuperſtitibus. et hic erat obedientiæ apex.

p.2. §.1. Sacrificiorum cœli et terræ ritus erat id, quo colebant ſupremum Imperatorem: et maiorum aulæ ritus erat id, quo ſacrificabant ſuis maioribus. Qui clarè intellexerit hos Kiāo Xé ritus, et rituum ti châm

酬下為上所以逮賤也。燕毛所以序齒也。踐其位行其禮奏其樂敬其所尊愛其所親事死如事生事亡如事存孝之至也。郊社之禮所以事上帝也。宗廟之禮所以祀乎其先也。明乎郊社之禮禘嘗

酬下為上所以逮賤也燕毛所以序齒也

踐其位行其禮奏其樂敬其所尊愛其所親事死如事生

事亡如事存孝之至也郊社之禮所以事上帝

也宗廟之禮所以祀乎其先也明乎郊社之禮禘嘗

mutuò inuitarent ad vina; inferiores miniſtrabant maioribus cuique propter ſenectutem illa pertingebat aliquo modo etiam ad ignobiliores. Cùm denique inter ſe conſanguinei epularentur; canities praecedebat; adeoque ratio aetatum, id eſt annorum habebatur.

§. 18. Illi vero ex Cheū prosequebantur ſuorum Avorum dignitatem: exercebant eorum ritus: canebant eorum muſicam: et venerabantur, quae coluerant: et amabant, ii quae dilexerant. ſeruiebant modo mortuis, ac ſi ſeruirent adhuc viventibus. ſeruiebant olim mortuis, ac ſi ſeruirent adhuc ſuperſtitibus. erat obedientiae apex.

§. 19. Sacrificiorum caeli et terrae ritus erat id, quo colebant ſupremum Imperatorem: et maiorum aulae ritus erat id, quo ſacrificabant ſuis maioribus. Qui clarè intellexerit Kiāo Xe ... ti chām

之義治國其如示諸掌乎

哀公問政子曰文武之政布在方策其人存則其政舉其人亡則其政

息人道敏政地道敏樹夫政也者蒲盧也

故為政在人取人以身修身以道修道以仁

rationes; adminiſtrabis regnum iis in familiam, ac ſi reſpiceres ad palmam manus.

§. Ngai cum (Rex regni Lù) quaeſiuit de regimine.

§. Confucius reſpondit: Ven et Vu Regum regimen ad extenſum exſtat in tabulis et cannis. ſimiles viri ſi exſtiterent, mox et ipſorum regimen vigeret: at ſimiles viri intereunt; adeoque et eorum regimen interijt.

§. p. 2. §. Hominum virtus expeditum reddit regimen: uti terrae virtus accelerat incrementa plantarum: eiuſmodi regimen eſt inſtar fluviatilium cannarum.

§. Enimvero recta gubernatio pendet ab hominibus. Rex deligat homines ad normam perſonae ſuae. Excolitur autem perſona per regulam: perficitur regula per univerſalem amorem.

rationes; adminiſtrabit regnū is eâ facilitate, ac ſi reſpiceret ad palmam manus.

§.2. Ngai Cum (Rex regni Lù) quæſiuit de regimine.

§.3. Confucius reſpondit: Vên et Vù Regum regimen ad extenſum exſtat in tabulis et cannis. ſimiles viri ſi exiſterent, mox et ipſorum regimen reſurgeret: at ſimiles viri interierunt; adeoque et eorum regimen interijt.

f.11. p.1. §.1. Hominum virtus expeditum reddit regimen: uti terræ virtus accelerat incrementa plantarum: eiuſmodi regimen eſt inſtar fluuiatilium cannatum.

§.2. Enimuerò recta gubernatio pendet ab hominibus. Rex deligat homines ad normam perſonæ ſuæ. Excolitur autem perſona per regulam: perficitur regula per univerſalem amorem.

之義治國其如示諸掌乎。

(§.2.) 哀公問政。

(§.3.) 子曰。文武之政。布在方策。其人存。則其政舉。其人亡。則其政息。

(f.11. p.1. §.1.) 人道敏政。地道敏樹。夫政也者。蒲盧也。

(§.2.) 故為政在人。取人以身。修身以道。修道以仁。

(§.3.) 仁者人也。親親為大。義者宜也。尊賢為大。親親之殺。尊賢之等。禮所生也。

(p.2. §.1.) 在下位不獲乎上。民不可得而治矣。

(§.2.) 故君子不可以不修身。思修身。不可以不事親。思事親。不可以不知人。思知人。不可以不

§.3. Amare, hominis eſt: amare autem parentes, eſt præcipuum. Iuſtum eſſe, æquitatis eſt: colere autem ſapientes, eſt præcipuum. hoc in amandis parentibus ac propinquis diſcrimen, et in colendis ſapientibus ordo, ab officiorum ratione quâdam rectè commenſuratâ enaſcitur.

p.2. §.1. *Pro huius loci explanatione remittit interpres lectorem infra f. 18. p.2. §.1.*

§.2. ideo perfectus Rex non poteſt non excolere ſuam perſonam: meditans excolere ſuam perſonam, non poteſt non ſeruire parentibus: meditans ſeruire parentibus; non poteſt non cognoſcere homines: meditans cognoſcere homines, non poteſt non

WWW.FONDAZIONEINTORCETTA.INFO

63. Amare homines, id est, amare parentes, est praecipuum. Iustum esse, aequitatis est: colere autem sapientes, est praecipuum. In amandis parentibus et propinquis discrimen, et in colendis sapientibus ordo, ad officiorum ratione [illegible] enascitur.

p. 2. f. 1. Pro huius loci explanatione [illegible]

64. Ideo perfectus Rex non potest non excolere suam personam. meditans excolere suam personam, non potest non servire parentibus: meditans servire parentibus, non potest non cognoscere homines: meditans cognoscere homines, non potest non

仁者人也親親為大義者宜也尊賢為大親親之殺尊賢之等禮所生也在下位不獲乎上民不可得而治矣故君子不可以不修身思修身不可以不事親思事親不可以不知人思知人不可以不知天

cognoscere coelum.

65. Orbis universales regulae sunt quinque: ea quibus exercentur illae, tria: videlicet Regem inter et subditum: patrem inter et filium: maritum inter et uxorem: fratres maiores natu inter et minores: et eos qui inter amicos est Societatis regula. Hae quinque sunt Orbis generales viae. Et prudentia, amor universalis, et fortitudo: tria haec sunt Orbis generales virtutes: id vero quo exercentur ipsae virtutes, unum quid est.

f. 2. p. 1. Sive quis nascatur sciens: sive discendo sciat: sive laborando sciat: ubi pertigerit ad ipsam scientiam.

天下之達道五所以行之者三曰君臣也父子也夫婦也昆弟也朋友之交也五者天下之達道也知仁勇三者天下之達德也所以行之者一也或生而知之或學而知之或困而知之及其知之一也

WWW.FONDAZIONEINTORCETTA.INFO

cognoſcere cœlum.

§.3. Orbis vniuerſales regulæ *ſunt* quinque: ea quibus exercentur illæ, tria: videlicet Regem *inter et* ſubditum: patrem *inter et* filium: maritum *inter et* vxorem: fratres maiores *natu inter et* minores: *et eius quæ* amicos *inter eſt* ſocietatis *regula*. Hæ quinque *ſunt* Orbis generales viæ. *et* prudentia, amor *vniuerſalis, et* fortitudo: tria *hæ ſunt* Orbis generales virtutes: id *verò* quo exercentur ipſæ, vnum *quid eſt*.

f.16. p.1. Siue *quis* naſcatur ſciens: ſiue diſcendo ſciat: ſiue laborando ſciat: vbi pertigerunt ad ipſam ſcientiam,

知 chī 天 tiēn

§.3. 天 tiēn 下 hiá 之 chī 達 tă 道 taó 五 ù 所 sò 以 ỳ 行 hîm 之 chī 者 chè 三 sān 曰 yuĕ 君 kiūn 臣 chîn 也 yè 父 fú 子 tsù 也 yè 夫 fū 婦 fú 也 yè 昆 kuēn 弟 tí 也 yè 朋 pûm 友 yeù 之 chī 交 kiāo 也 yè 五 ù 者 chè 天 tiēn 下 hiá 之 chī 達 tă 道 taó 也 yè 知 chí 仁 gîn 勇 yùm 三 sān 者 chè 天 tiēn 下 hiá 之 chī 達 tă 德 tĕ 也 yè 所 sò 以 ỳ 行 hîm 之 chī 者 chè 一 yĕ 也 yè

f.16. p.1. 或 hoĕ 生 sēn 而 lh 知 chī 之 chī 或 hoĕ 學 hiŏ 而 lh 知 chī 之 chī 或 hoĕ 困 kuén 而 lh 知 chī 之 chī 及 kĭ 其 kî 知 chī

vnum *quid eſt*. ſiue quis ſponte quieteque operetur; ſiue *ob* lucrum operetur; ſiue violente operetur: vbi pertigerunt *ad* ipſius complementum operis, vnum *quid eſt*.

p.2. §.1. Confucius ait: qui amat diſcere, appropinquat ad prudentiam: qui nititur operari; appropinquat ad amorem: qui nouit verecundari; appropinquat ad fortitudinem.

§.2. Si noſti hæc tria, iam noſti id quo excolitur perſona: *ſi* noſti id quo excolitur perſona; iam noſti id quo regas homines: *ſi* noſti id quo regas homines; iam noſti id quo regas *totius* Orbis re-

之 chī 一 yĕ 也 yè 或 hoĕ 安 ngān 而 lh 行 hîm 之 chī 或 hoĕ 利 lí 而 lh 行 hîm 之 chī 或 hoĕ 勉 mièn 強 kiàn 而 lh 行 hîm 之 chī 及 kĭ 其 kî 成 chîm 功 cūm 一 yĕ 也 yè

p.2. §.1. 子 tsù 曰 yuĕ 好 haó 學 hiŏ 近 kín 乎 hû 知 chí 力 lĭ 行 hîm 近 kín 乎 hû 仁 gîn 知 chī 恥 chì 近 kín 乎 hû 勇 yùm

§.2. 知 chī 斯 sū 三 sān 者 chè 則 tsĕ 知 chī 所 sò 以 ỳ 脩 siēu 身 xīn 知 chī 所 sò 以 ỳ 脩 siēu 身 xīn 則 tsĕ 知 chī 所 sò 以 ỳ 治 chí 人 gîn 知 chī 所 sò 以 ỳ 治 chí 人 gîn 則 tsĕ 知 chī 所 sò 以 ỳ 治 chí 天 tiēn 下 hiá 國 quĕ

WWW.FONDAZIONEINTORCETTA.INFO

之一也或安而行之或利而行之或勉強而行之及其成功一也 ○ 子曰好學近乎知力行近乎仁知恥近乎勇 ○ 知斯三者則知所以脩身知所以脩身則知所以治人知所以治人則知所以治天下國

vnum quid eſt. ſiue qui ſponte quieteque operetur; ſiue ob lucrum operetur; ſiue violente operetur: vbi pertigerunt ad ipſius complementum operis, vnum quid eſt.

pa. 3. §. 1. Confucius ait: qui amat diſcere, appropinquat ad prudentiam: qui nititur operari, appropinquat ad amorem: qui nouit verecundari, appropinquat ad fortitudinem.

§. 2. Si noſti haec tria, iam noſti id quo excolitur perſona: ſi noſti id quo excolitur perſona, iam noſti id quo regas homines: ſi noſti id quo regas homines, iam noſti id quo regas Orbis re-

家矣 ○ 凡為天下國家有九經曰脩身也尊賢也親親也敬大臣也體群臣也子庶民也來百工也柔遠人也懷諸侯也 ○ 脩身則道立尊賢則不惑親親則諸父昆弟不怨敬大臣則不眩體群臣則士之

gna.

[illegible] p. 1. Quicumque regunt Orbis regna; habent has nouem regulas, videlicet: excolere ſeipſos: colere ſapientes: amare parentes ac propinquos: honorare praeſtantiores miniſtros: accommodare ſeſe cum reliquis miniſtris: filiorum inſtar amare populum: accerſere plurimos artifices: benigne excipere e longinquo aduenas: denique fouere Regulos.

pa. 3. §. 1. Si ipſe excolat ſeipſum; mox regulae illae vigebunt. ſi colat ſapientes; iam non haeſitabit in regendo: ſi amet parentes; iam non reliquorum patruorumque fratres maiores natu ac minores non erunt ſimultates: ſi veneretur praecipuos miniſtros; iam non caligabit in regimine: ſi ſeſe accommodet cum reliquis miniſtris; iam [illegible] praefecti

gna.

f.17. p.1. Quicunque regunt Orbis regna; habent has nouem regulas, videlicet: excolere ſeipſos: colere ſapientes: amare parentes *ac propinquos*: honorare præſtantiores miniſtros: accommodare ſeſe *cum* reliquis miniſtris: filiorum inſtar amare populum: accerſere plurimos artifices: benignè excipere e longinquo aduenas: *denique* fouere Regulos.

p.2. §.1. *Si Rex* excolat ſeipſum; mox regulæ *illæ* vigebunt. *si* colat ſapientes; iam non hæſitabit *in negotijs*: *si* amet parentes; iam *inter* reliquos patruos, fratres maiores *natu, et* minores non *erunt* ſimultates: *si* veneretur præcipuos miniſtros; iam non caligabit *in regimine*: *si* ſeſe accommodet *cum* reliquis miniſtris; iam ... præfecti

家矣。凡為天下國家有九經。曰脩身也。尊賢也。

親親也。敬大臣也。體羣臣也。子庶民也。來百工也。柔

遠人也。懷諸侯也。

f.17. p.1.

脩身則道立。尊賢則不惑。親

p.2. §.1.

親則諸父昆弟不怨。敬大臣則不眩。體羣臣則士之

reddent obſequia (ſua) impenſius: (ſi) filiorum inſtar amet populum, tunc populus animabitur: (ſi) accerſat plurimos artifices, tunc diuitiarũ ad utendum affatim (erit: ſi) benigne excipiat e longinquo aduenas, mox quatuor terrarum (populi ad ipſum) ſe conferent: (ſi) foueat Regulos, iam toto orbe formidabilis (erit.)

§.2. Abſtinentem (et) purum (eſſe) graui cultu indui: illicita non attingere: ea (ſunt,) quibus (regia) excolitur perſona. Repellere detractores: procul abeſſe à venereis: vilipendere opes; & magnipendere virtutẽ; ea (ſunt,) quibus animantur ſapiẽtes. In pretio habere ſuorum dignitatem: augere eorum redditus:

eadem

報禮重。子庶民則百姓勸。來百工則財用足。

柔遠人則四方歸之。懷諸侯則天下畏之。

§.2. 齊明盛服。非禮不動。所以脩身也。去讒遠

色。賤貨而貴德。所以勸賢也。尊其位。重其祿。

SEMINARIO ARC. ... PALERMO

WWW.FONDAZIONEINTORCETTA.INFO

eadem (cum) illis amare, (et) odiſſe: ea (ſũt,) quibus animãtur (omnes ad) amãdos parẽtes. Habere Præfectos inferiores (in) magno numero, (qui maioribus ſubordinati) ex officio (minora quæque negotia) adminiſtrẽt; (eſt) id, quo animãtur ſuperioris ordinis præfecti: ſuis fidere, (et) credere, amplaque (conferre) ſtipẽdia: ea (ſunt,) quibus animãtur (Regij) miniſtri. Cõgruo tẽpore occupare (populũ; et) moderari vectigalia; ea (ſũt,) quibus animatur populus. Quotidie examinare, (et) quouis mẽſe per ſe explorare, (an operariorũ) alimẽta reſpõdeãt operi; (eſt) id, quo animãtur opifices. Proſequi abeũtes, (et) comiter excipere aduẽtãtes, collaudãdo (aliorũ) præclaras dotes, & miſerãdo (aliorũ) ĩbecillitatẽ; (eſt) id, quo benigne tractãtur e longinquo aduenæ.

Per

同 tum 1 其 Ki 2 好 hao 3 惡 u 4 所 so 5 以 y 6 勸 Kiuen 7 親 çin 8 親 çin 9 也 ye 官 quon 10 盛 xim 11 任 gin 12 使 su 13 所 so 14 以 y 15 勸 Kiuen 16

大 ta 17 臣 chin 18 也 ye 19 忠 chum 20 信 sin 21 重 chum 22 祿 lo 23 所 so 24 以 y 25 勸 Kiuen 26 士 su 27 也 ye 時 xi 28 使 su 29 薄 po 30 斂 lien 31 所 so 32

以 y 33 勸 Kiuen 34 百 pe 35 姓 sim 36 也 ye 日 ge 37 省 sim 38 月 yue 39 試 xi 40 既 hi 41 稟 lin 42 稱 chim 43 事 su 44 所 so 45 以 y 46 勸 Kiuen 47 百 pe 48

工 cum 49 也 ye 送 sum 50 往 uam 51 迎 ym 52 來 lai 53 嘉 Kia 54 善 xen 55 而 lh 56 矜 Kim 57 不 pu 58 能 nem 59 所 so 60 以 y 61 柔 jeu 62 遠 yuen 63 人 gin 64

Perpetuare (Regulorum) intereuntes familias, (et) erigere (eorundem) collabentia Regna, moderando tumultus (et) propulſando pericula: celebrare Regulorũ comitia, (et) excipere (eorũdẽ) legationes iuxta (ſtatuta) tempora: laute tractare abeuntes, & moderari aduẽtantiũ munera; ea (demũ ſunt,) quibus fouentur Reguli.

f. 18. p. 2. §. 1. Quicũque regũt orbis Regna, habẽt (prædictas) nouẽ regulas: id (uero) quo exercẽt illas, unũ (eſt.)

§. 2. (Si) omnes res (et) actiones (quæ ſpectãt ad prædictas regulas) præcogitẽtur; hoc ipſo ſolidæ ſubſiſtẽt: (ſi uerò) non præmeditatæ (fuerint;) hoc ipſo incaſſũ abibũt. (ſic ſi) uerba prius determinaueris; hoc ipſo nõ ceſpitabis: (ſi) res agẽdas prius ſtatueris; eo ipſo (deinde) non angeris: (ſi) opus (ipſum)

præ

也 ye 繼 Ki 1 絕 çiue 2 世 xi 3 舉 Kiu 4 廢 fi 5 國 que 6 治 chi 7 亂 luon 8 持 chi 9 危 guei 10 朝 chao 11 聘 pim 12 以 y 13 時 xi 14 厚 heu 15 往 uam 16

而 lh 17 薄 po 18 來 lai 19 所 so 20 以 y 21 懷 hoai 22 諸 chu 23 侯 heu 24 也 ye f. 18 p. 2. §. 1 凡 fan 25 為 guei 26 天 tien 27 下 hia 28 國 que 29 家 Kia 30

有 yeu 31 九 Kieu 32 經 Kim 33 所 so 34 以 y 35 行 him 36 之 chi 37 者 che 一 Ye 38 也 Ye §. 2. 凡 fan 事 su 39 豫 yu 40 則 çe 41 立 lie 42 43

不 pu 44 豫 yu 45 則 çe 46 廢 fi 47 言 yen 48 前 çien 49 定 tim 50 則 çe 51 不 pu 52 跲 Kie 53 事 su 54 前 çien 55 定 tim 56 則 çe 57 不 pu 困 quen 58 行 him 59 前 60

WWW.FONDAZIONEINTORCETTA.INFO

1 2 3
prædeterminaueris, hoc ipſo(deinde)
4 5 6
non(te)pigebit.(ſi itaque) regula(rec.
7 8
tæ ratiõis)prius fixa firmaque(fuerit;)
9 10 11
tum indeficiēs(tibi eius uſus erit.)
12 13 14
§.3.(Si)cõſtituti(in)Inferiori digni
15 16 16 17 18
tate nõ obtinēt gratiā apud ſuperiores;
19 20 21 22 23 24
populus nequit fieri ut regatur.(ad)ob
25 26 27 28 29
tinēdā(autē)gratiā apud ſuperiores da
30 31 32 33 34
tur regula:(ſi)nõ ſeruent fidē cũ ami-
35 36 37 38 39
cis; nec obtinebũt gratiā apud ſuperi-
40 41 42
ores.(Ad) ſeruandam fidem cum ami.
43 44 45 46 47
cis datur regula: (ſi) non ſint obſecũ.
48 49 49 50
dantes erga parentes; nec ſeruabunt
50 51 52 53
fidem cum amicis. (Vt ſint) obſe.
54 55 56 57 58
cundantes erga parentes, datur regu.
59 60 61
la: (ſi) reflectentes ad ſuammet
61 62
perſonam, (compererint ſe) non
63
ſynceros (eſſe;)

nec

前 çien 1 定 tim 2 則 çe 3 不 pu 4 疚 Kieu 5 道 tao 6 前 çien 7 定 tim 8 則 çe 9 不 pu 10 窮 Kium 11。 §.2. 在 çai 12 下 hia 13 位 guei 14 不 pu 15

獲 hoe 16 乎 hu 17 上 xam 18 民 min 19 不 pu 20 可 co 21 得 te 22 而 lh 23 治 chi 24 矣 y。 獲 hoe 25 乎 hu 26 上 xam 27 有 yeu 28 道 tao 29。 不 pu 30 信 ſin 31

乎 hu 32 朋 pum 33 友 yeu 34。 不 pu 35 獲 hoe 36 乎 hu 37 上 xam 38 矣 y。 信 ſin 39 乎 hu 40 朋 pum 41 友 yeu 42 有 yeu 43 道 tao 44。 不 pu 45 順 xun 46 乎 hu 47

親 çin 48。 不 pu 49 信 ſin 50 乎 hu 51 朋 pum 52 友 yeu 53 矣 y。 順 xun 54 乎 hu 55 親 çin 56 有 yeu 57 道 tao 58。 反 fan 59 諸 chu 60 身 xin 61 不 pu 62 誠 chim 63。

1 2 3 4
nec (erunt) obſecundantes erga parē.
5
tes.(Ad) ſyncere perficiendam ſuam.
6 7 8
met perſonã,(ſeu ſeipſos,)datur regu.
9 10 11
la: niſi exploratã habeāt rationē boni;
12 13
nec ſyncere perficiēt ſuãmet perſonã:
14 15
f.19.p.1. §.1. Verã ſolidaque per.
16 17
fectione dotatũ eſſe, cæleſtis (quædã
18 19 19
eſt)ratio:(ad hãs)uerã ſolidãque perfe.
19 20
ctionē cõtēdere, humana (quædã eſt)
21 22 22 22
ratio. Verã ſolidaque perfectione do.
23 24 25
tatus non(ſibi)vim infert; & tamē at.
26 27 28
tingit finem: non operoſe diſcurrit;
29 30 31
& tamen aſſequitur: cum tranquilli.
32 33 34
tate (et) facilitate attingit virtutem:
35 36 37
(atque hoc) ſanctorum (eſt.) qui ad
37 37 37
veram ſolidamque perfectionem con.
38 39 40 41
tendit, ſeligit bonum, & fortiter ma.
42
nu tenet.

43 44
p.2. §.1.(Et hic quidē) multa perdi.
45 46
ſcit: (præmature) diſcutit quærenda:

atten

不 pu 1 順 xun 2 乎 hu 3 親 çin 4 矣 Y。 誠 chim 5 身 xin 6 有 Yeu 7 道 tao 8。 不 pu 9 明 mim 10 乎 hu 善 xen 11。 不 pu 12 誠 chim 13 乎 hu 身 xin 14

矣 Y。 f.19 p.2. §.1. 誠 chim 15 者 che 16。 天 tien 17 之 chi 道 tao 18 也 ye。 誠 chim 19 之 chi 者 che。 人 gin 20 之 chi 道 tao 21 也 Ye。 誠 chim 22

者 che。 不 pu 23 勉 mien 24 而 lh 25 中 chum 26。 不 pu 27 思 ſu 28 而 lh 29 得 te 30。 從 çum 31 容 yum 32 中 chum 33 道 tao 34。 聖 xim 35 人 gin 36 也 ye。 誠 chim 37

之 chi 者 che。 擇 çe 38 善 xen 39 而 lh 40 固 cu 41 執 che 42 之 chi 者 che 也 ye。 p.2. §.1. 博 po 43 學 hio 44 之 chi 審 xin 45 問 uen 46

WWW.FONDAZIONEINTORCETTA.INFO

attente meditatur: (res inter ſe) clare diſtinguit: ſolide (ac) conſtanter operatur.

§. 2. Sunt qui nolunt diſcere (quia) diſcendo non proficiunt: ne (tamen) deſiſtant: ſunt qui nolunt interrogare, (quia) interrogantes non capiunt (reſpõſa;) ne (tamen) deſiſtant: ſunt qui nolunt meditari; (quia) quod meditantur, non (facile) aſſequuntur; ne (tamen) deſiſtant: ſunt qui nolunt argumentari, (quia) argumentando non clare percipiunt; ne (tamen) deſiſtant: ſunt qui nolunt operari, (quia in) operando non (ſunt) ſolidi (et) conſtantes; ne (tamen) deſiſtant: (nam quod) alij unicâ vice aſſequi potuere; (tu) ipſe (ſaltem) centeſimâ (poteris: quod)

alij

之 chi 慎 xin 1 思 ſu 2 之 chi 明 mim 3 辨 pien 4 之 chi 篤 to 5 行 him 6 之 chi。 §. 2. 有 yeu 7 弗 fe 8 學 hio 9 學 hio 10 之 chi

弗 fe 11 能 nem 12 弗 fe 13 措 çu 14 也 ye 有 yeu 15 弗 fe 16 問 uen 17 問 uen 18 之 chi 弗 fe 19 知 chi 20 弗 fe 21 措 çu 22 也 ye 有 yeu 23 弗 fe 24

思 ſu 25 思 ſu 26 之 chi 弗 fe 27 得 te 28 弗 fe 29 措 çu 30 也 ye 有 yeu 31 弗 fe 32 辨 pien 33 辨 pien 34 之 chi 弗 fe 35 明 mim 36 弗 fe 37 措 çu 38

也 ye 有 yeu 39 弗 fe 40 行 him 41 行 him 42 之 chi 弗 fe 43 篤 to 44 弗 fe 45 措 çu 46 也 ye 人 gin 47 一 ye 48 能 nem 49 之 chi 己 Ki 50 百 pe 51

alij decimâ vice aſſequi potuerunt; (tu) ipſe (ſaltem) milleſimâ (poteris.)

f. 20. p. 1. Revera (qui) ſeruare valet hanc regulam; quamuis rudis (ſit,) tandẽ (erit) clare intelligẽs; quãuis imbecillis (ſit,) tandem fortis (euadet.)

p. 2. Seipſo vere ſolideque perfectũ (eſſe, ſimulque rerũ omniũ) intelligẽtẽ; dicitur natura, (ſeu, natiua uirtus) ſeipſũ (prius) illuminare reddereque intelligẽtẽ, (ac deinde in) verâ (uirtute ſeu) perfectione ſolidare; dicitur inſtitutio. (Qui) natiuâ perfectiõe dotatus (eſt,) eo ipſo intelligẽs (eſt: qui autẽ prius) rerũ intelligẽtiã (ſibi cõparauit;) poterit deinde perfectus (euadere.)

f. 21. p. 1. Solũ (in) vniuerſo (hoc) ſũme perfectus poteſt exhaurire ſuã naturã. (ſi) poteſt exhaurire ſuã naturã; iã poterit exhaurire (aliorũ etiã) hominũ naturam: (ſi) poteſt

exhau

之 chi 人 gin 1 十 xe 2 能 nem 3 之 chi 己 Ki 4 千 çien 5 之 chi。 f. 20 p. 1. 果 co 6 能 nem 7 此 çu 8 道 tao 9 矣 y 雖 ſui 10 愚 yu 11

必 pie 12 明 mim 13 雖 ſui 14 柔 jeu 15 必 pie 16 強 Kiam 17。 自 çu 18 誠 chim 19 明 mim 20 謂 guei 21 之 chi 性 ſim 22 自 çu 23 明 mim 24 誠 chim 25

謂 guei 26 之 chi 教 kiao 27 誠 chim 28 則 çe 29 明 mim 30 矣 y 明 mim 31 p. 2. 則 çe 32 誠 chim 33 矣 y。 f. 21. p. 1. 唯 guei 34 天 tien 35 下 hia 36 至 chi 37

誠 chim 38 為 guei 39 能 nem 40 盡 çin 41 其 Ki 42 性 ſim 43 能 nem 44 盡 çin 45 其 Ki 46 性 ſim 47 則 çe 48 能 nem 49 盡 çin 50 人 gin 51 之 chi 性 ſim 52 能 nem 53

1 2 3 4 5
exhaurire hominũ naturã; iã Poterit ex
6 7 8 9 10
havrire rerũ naturas: (ſi) poteſt ex hau-
11 12 13 14 15 16
rire rerũ naturas; iã poterit adiuuare
17 18 19
coelũ (et) terrã (in) productione (et) cõ
20 21 22 23 24
ſeruatione (rerũ: ſi) poteſt adiuuare coe
25 26 27
lũ (et) terrã (in) productione (et) cõſer-
28 29 30 31 32
uatione (rerũ;) iã (etiã) poterit cũ coelo
33 34
(et) terra ternariũ prĩcipiũ (cõſtituere.)

35
P.2. Ab his (primi ordinis perfectis
36 37
viris) ſecũdi (ſũt, qui) nitũtur reſtaurare
38 38 38 38
nõdũ extinctã natiuæ bonitatis parti-
39 39 39
culã. reſtaurãtes natiuæ bonitatis par-
40 41 42
ticulã; poterũt obtinere ſolidã perfectio
43 43
nẽ. vbi aſſecuti (fuerĩt) ſolidã perfectio
44 45 46
nẽ mox (illa) ſeſe prodet: (ubi) ſeſe pro
47 48 59
diderit; mox illuceſcet: (ubi) illuxerit;
50 51 51
mox lucis radios late diffũdet: (ubi ita)
52 53 54
irradiauerit; eo ipſo motũ faciet (ani-
55 56
morũ: ubi) motũ fecerit; iã (morũ) mu-
57 58
tationẽ inducet: (ubi) mutationẽ indu-
59 60
xerit; eo ipſo cõuerſionẽ efficiet.

盡 çin 1 人 gin 2 之 chi 性 sim 3 則 çe 4 能 nem 5 盡 çin 6 物 ue 7 之 chi 性 sim 8 能 nem 9 盡 çin 10 物 ue 11 之 chi 性 sim 12 則 çe 13 可 co 14

以 y 15 贊 çan 16 天 tien 17 地 ti 18 之 chi 化 hoa 19 育 yo 20 可 co 21 以 y 22 贊 çan 23 天 tien 24 地 ti 25 之 chi 化 hoa 26 育 yo 27 則 çe 28 可 co 29

以 y 30 與 yu 31 天 tien 32 地 ti 33 參 ſan 34 矣 y

P.2. 其 Ki 35 次 çu 36 致 chi 37 曲 Kio 38 曲 Kio 39 能 nem 40 有 yeu 41 誠 chim 42 誠 chim 43

則 çe 44 形 him 45 形 him 46 則 çe 47 著 chu 48 著 chu 49 則 çe 50 明 mim 51 明 mim 52 則 çe 53 動 tum 54 動 tum 55 則 çe 56 變 pien 57 變 pien 58 則 çe 59 化 hoa 60

1 2 3 4 5
ſolũm (in hoc) uniuerſo ſumẽ perfectus
6 7 8
efficere poteſt cõuerſionẽ (huiuſmodi)

9 10 11
f.22.p.1. Sumẽ perfecti virtus (ea eſt,
12 13 14 15 16
ut) poſſit præſcire (futura.) Cum Regia
17 18 19 20
familia proxime (eſt) erigenda; procul
20 21 22 23
dubio (paſſim) dantur fauſta prognoſti
24 25 26 27
ca (cũm) regiæ familiæ iminet occaſus;
28 29 30
procul dubio (paſſim) dantur infauſta
31 32 33
prognoſtica, (quæ et) manifeſtãtur in
34 35
(herbã) XI (dictã, et) teſtudine; (et (præ
36 36 37 38
uio motu percellunt corpus (humanũ.
39
At ſumẽ perfectus, cùm) calamitas,
40 41 42 43
(aut) felicitas proxime inſtat; (in) pro-
44 45 46 47
bis procul dubio prænoſcit iſtam, (id
48 49 50
eſt, felicitatẽ: in) improbis procul du-
51 52 53
bio prænoſcit illam, (id eſt, calamitatẽ)
54 55 56 57 58
Ideo ſumme perfectus (eſt) inſtar ſpi-
ritus.

59
P.2. §.1. (Ejuſmodi) vera ſolidaque
59 60 61
perfectio (eſt) ſui ipſius perfectio:

&

唯 guei 1 天 tien 2 下 hia 3 至 chi 4 誠 chim 5 為 guei 6 能 nem 7 化 hoa 8

f.23 p.1. 至 chi 9 誠 chim 10 之 chi 道 tao 11 可 co 12 以 y 13 前 çien 14

知 chi 15 國 que 16 家 Kia 17 將 çiam 18 興 him 19 必 pie 20 有 yeu 21 禎 chim 22 祥 çiam 23 國 que 24 家 Kia 25 將 çiam 26 亡 uam 27 必 pie 28 有 yeu 29 妖 yao 30 孽 nie 31

見 hien 32 乎 hu 33 蓍 xi 34 龜 quei 35 動 tum 36 乎 hu 四 ſu 37 體 ti 38 禍 ho 39 福 fo 40 將 çiam 41 至 chi 42 善 xen 43 必 pie 44 先 ſien 45 知 chi 46 之 chi 47

不 pu 48 善 xen 49 必 pie 50 先 ſien 51 知 chi 52 之 chi 53 故 cu 54 至 chi 55 誠 chim 56 如 ju 57 神 xin 58

P.2. §.1. 誠 chim 59 者 che 自 çu 60 成 chim 61

WWW.FONDAZIONEINTORCETTA.INFO

& regula (eſt) ſui ipſius regula.

§. 2. (Hæc) uera ſolidaque ratio, (ſeu perfectio, eſt) rerum (omnium) finis (et) principium. (ſi) deſit (rebus hæc) uera ſolidaque ratio, (ſeu perfectio,) non erunt res. Hac de cauſa ſapiens, (et) probus uir ueram (hanc) ſolidamque perfectionem æſtimat maximi.

§. 3. Vere perfectus (quia) non ipſe perficit ſeſe (ſolum) &(hic) ſiſtit; propterea perficit (etiã) res (alias.) Perficere ſeipſum, amoris (eſt:) perficere res, prouidentiæ (eſt. Et hæ quidem) natiuæ uirtutes (ſunt: has autem) unire applicando externis (et) internis; regulæ (eſt:) adeóque ſuis temporibus exercere, conueniențiæ (eſt.)

f. 23.

也 ye 而 lh 1 道 tao 2 自 cu 3 道 tao 4 也 ye §.2. 誠 chim 5 者 che 物 ue 6 之 chi 終 chum 7 始 xi 8 不 pu 9 誠 chim 10 無 vu 11

物 ue 12 是 xi 13 故 cu 14 君 Kiun 15 子 çu 16 誠 chim 17 之 chi 為 guei 18 貴 quei 19 §.3. 誠 chim 20 者 che 非 fi 21 自 çu 22 成 chim 23 己 Ki 24

而 lh 25 已 y 26 也 ye 所 so 27 以 y 28 成 chim 29 物 ue 30 也 ye 成 chim 31 己 Ki 32 仁 gin 33 也 ye 成 chim 34 物 ue 35 知 chi 36 也 ye 性 sim 37

之 chi 德 te 38 也 ye 合 ho 39 外 uai 40 內 nui 41 之 chi 道 tao 42 也 ye 故 cu 43 時 xi 44 措 çu 45 之 chi 宜 y 46 也 ye

f. 23. p. 1. § .1. Propterea ſumme perfectus nunquam ceſſat.

§. 2. (Si) nunquam ceſſat; ergó perdurat; (ſi) perdurat; ergó per effectus ſe prodit.

§. 3. (Si) per effectus ſe prodit; ergó late longeque diffunditur: (ſi) late longeque diffunditur; ergó amplus, (et) profundus: (ſi) amplus (et) profundus; ergó ſublimis (et) clarus.

§. 4. (Quia) amplus (et) profundus; ideo ſuſtentat res: (quia) ſublimis (et) clarus; ideo protegit res: (quia) late diffuſus (et) perdurans, ideo perficit res.

p. 2. § . 1. Amplitudine, (et) profunditate, æquiparatur terræ: ſublimitate, (et) claritate, æquiparatur cœlo: latitudine, (et) duratione, abſque termino (eſt.)

§ 2

f. 23. p. 1. § .1. 故 cu 1 至 chi 2 誠 chim 3 無 vu 4 息 sie 5 §.2. 不 pu 6 息 sie 7 則 çe 8 久 Kieu 9 久 Kieu 10 則 çe 11 徵 chim 12

徵 chim 13 則 çe 14 悠 yeu 15 遠 yuen 16 悠 yeu 17 遠 yuen 18 則 çe 19 博 po 20 厚 heu 21 博 po 22 厚 heu 23 則 çe 24 高 cao 25 明 mim 26 §.4. 博 po 27

厚 heu 28 §.3 所 so 29 以 y 30 載 çai 31 物 ue 32 也 ye 高 cao 33 明 mim 34 所 so 35 以 y 36 覆 feu 37 物 ue 38 也 ye 悠 Yeu 39 久 Kieu 40 所 so 41 以 Y 42

成 chim 43 物 ue 44 也 ye p. 2. §. 1 博 po 45 厚 heu 46 配 poi 47 地 ti 48 高 cao 49 明 mim 50 配 poi 51 天 tien 52 悠 Yeu 53 久 Kieu 54 無 uu 55 疆 Kiam 56

WWW.FONDAZIONEINTORCETTA.INFO

§.2. 如 ju 此 çu 者 che 不 pu 見 hien 而 lh 章 cham 不 pu 動 tum 而 lh 變 pien 無 vu 為 guei 而 lh 成 chim

§.3. 天 tien 地 ti 之 chi 道 tao 可 co 一 ye 言 yen 而 lh 盡 çin 也 ye 其 Ki 為 guei 物 ue 不 pu 貳 lh 則 çe 其 Ki 生 sem 物 ue 不 pu 測 çe

§.4. 天 tien 地 ti 之 chi 道 tao 博 po 也 ye 厚 heu 也 ye 高 cao 也 ye 明 mim 也 ye 悠 yeu 也 ye 久 Kieu 也 ye

§.5. 今 Kin 夫 fu 天 tien 斯 su 昭 chao 昭 chao 之 chi 多 to 及 Kie 其 Ki 無 vu

§.2. Cúm ſit talis (ac) tantus; nõ (prius) exhibet ſeſe (atque oſtentat,) ac tum deinde manifeſtus fit: non (prius) motũ, ac tum deinde conuerſionẽ efficit: non (prius operoſo quodam virium molimine quidpiam) facit, ac tum deinde perficit.

§.3. Coeli terraque ratio poteſt vnico uerbo exhauriri: (et) hæc (quidem) in efficiendis rebus non (eſt quid) duplex, (ſed unicum quid et ſimplex:) ideoque huius (eiuſdem in) procreandis rebus (uirtus eſt) inſcrutabilis.

§.4. (Hæc itaque) coeli (et) terræ ratio lata (eſt, et) profunda, ſublimis (et) clara, late diffuſa (et) perdurans.

§.5. Iam hoc coelũ (eſt) hæc lucis (et) fulgoris tãtilla portio: (at) ueniẽdo ad ejus (totius molis) interminabilẽ (amplitudinẽ,) ſol, luna, ſtellæ, ſignaque coeleſtia (in eo) ſuſpẽſa cõtinẽtur; uniuerſæ (itẽ) res (ab eo) reguntur. Iam (tãtilla) hæc terræ (portio, quã calcamus, cum totã eius mole collata, uixdum) unius pugilli terrei (eſt) quantitas: (at) ueniendo ad (totius) eius (molis) uaſtitatem (et) profũditatẽ; ſuſtẽtat mõtẽ HOA YO (dictũ;) et tamẽ non grauatur: cõplectitur ſinu flumina, (et) maria; & tamen non inundatur: omniũ (eſt illa) rerum ſuſtentaculum. Iam hic (unus) mons vnius (item) fruſti lapidei tantillũ (quid eſt: at) ueniendo ad eius (totius molis) latitudinem (et) magnitudinem; plantæ, (et) arbores (ibi) naſcuntur; volucres, (et) feræ (ibi) commorantur: metalla (itẽ) lapideſque pretioſi (in eius) viſceribus latẽtes in lucẽ prodeũt. Iã hæc aqua, unius (item

窮 Kium 也 ye 日 ge 月 yue 星 sim 辰 xin 繫 hi 焉 yen 萬 uan 物 ue 覆 feu 焉 yen 今 Kin 夫 fu 地 ti 一 ye 撮 ço 土 tu 之 chi 多 to 及 Kie 其 Ki 廣 quam 厚 heu 載 çai 華 hoa 嶽 yo 而 lh 不 pu 重 chum 振 chin 河 ho 海 hai 而 lh 不 pu 洩 sie 萬 uan 物 ue 載 çai 焉 yen 今 Kin 夫 fu 山 xan 一 ye 卷 Kiuen 石 xe 之 chi 多 to 及 Kie 其 Ki 廣 quam 大 ta 草 çao 木 mo 生 sem 之 chi 禽 Kin 獸 xeu 居 Kiu 之 chi 寶 pao 藏 çam 興 him 焉 yen 今 Kin 夫 fu 水 xui 一 ye

WWW.FONDAZIONEINTORCETTA.INFO

勺 xo 1 之 chi 1 多 to 2 及 kie 3 其 ki 4 不 pu 5 測 çe 6 黿 yuen 7 鼉 to 8 蛟 kiao 9 龍 lum 10 魚 yu 11 鼈 pie 12 生 sem 13 焉 yen 貨 ho 14 財 çai 15

殖 xe 16 焉 yen。 f.24 p.1. 詩 xi 17 云 yun 18 維 guei 19 天 tien 20 之 chi 命 mim 21 於 u 22 穆 mo 23 不 pu 24 已 Y 25 蓋 cai 26 曰 yue 27 天 tien 28 之 chi

所 so 29 以 y 30 為 guei 31 天 tien 32 也 ye 於 u 33 乎 hu 34 不 pu 35 顯 hien 36 文 uen 37 王 uam 38 之 chi 德 te 39 之 chi 純 xun 40 蓋 cai 41 曰 yue 42

文 uen 43 王 uam 44 之 chi 所 so 45 以 y 46 為 guei 47 文 uen 48 也 ye 純 xun 49 亦 ye 50 不 pu 51 已 Y 52 。 p.2. §.1. 大 ta 53 哉 çai 聖 xim 54 人 gin 55

1 2 2
(item) cochlearis tantilla (eſt) por-
5 3 4
tio: (at) ueniendo ad (totius) ejus
5 6 7
(molis) inexhauſtam abyſſum; cete
7 8 9 10
grandia, crocodili, ſerpentes, draco-
11 12
nes, piſces, teſtudines, (in ea) pro-
13 14 15
creantur; opes (denique ac) diuitiæ
16
(ex ea) enaſcuntur.

17 18 19 20
f. 24 p. 1. Oda ait: ſolius coeli
21 22 23 24
virtus proh quàm alte recondita! nun-
25 26 27
quam ceſſat. quaſi diceret: (inquit
28 29 30 31 32
C, u Su.) coelum ideo eſt coelum.
33 34 35
Quomodo (proſequitur Oda.) non
36 37 38 39
(ubique) manifeſta Ven Regis vir-
39 40 41 42
tutum puritas? quaſi diceret: (ad-
43 44 45 46 47 48
dit C, u Su.) Ven Rex ideo fuit Ven,
(talis ſcilicet ac tantus uir, cuius)
49 50 51 52
puritas quoque nunquam defecit.

53
p. 2. §. 1. (O quàm,) magna
54 55
ſancti viri lex

之 chi 道 tao 1 §.2. 洋 yam 2 洋 yam 乎 hu 3 發 fa 4 育 yo 5 萬 uan 6 物 ue 。 峻 çiun 7 極 kie 8 于 yu 9 天 tien 10 。 11

§.3. 優 yeu 12 優 yeu 大 ta 13 哉 çai 14 。 禮 li 15 儀 Y 16 三 san 17 百 pe 18 。 威 guei 19 儀 Y 20 三 san 21 千 çien 22 。 f.25. p.1. §.1. 待 tai 23 其 ki 24

人 gin 25 而 lh 26 後 heu 27 行 him 28 。 §.2. 故 cu 29 曰 yue 30 。 苟 keu 31 不 pu 32 至 chi 33 德 te 34 。 至 chi 35 道 tao 不 pu 36 凝 ym 37 焉 yen 38

§.3. 故 cu 39 君 kiun 40 子 çu 41 尊 çun 42 德 te 43 性 sim 44 而 lh 45 道 tao 46 問 uen 47 學 hio 48 。 致 chi 49 廣 quam 50 大 ta 51 而 lh 52 盡 çin 53 精 çim 54

1 1
lex (et) uirtus!
2 3
§. 2. (O quàm in) immenſũ diffuſa!
4 5 6 7
producit, cõſeruatque omnia: (adeo)
8 9 10 11
eminẽs, (ut) pertingat ab coelum.
12 13 14
§. 3. O abũdantiã (eius) maximã!
15 16 17 18
rituũ (maiorũ, et) officiorũ trecẽta (ca-
19 20
pita; et) rituũ (minorũ,) officiorũque
21 22
ter mille (capita, magna et parua
omnia complectitur.)

23 24 25
f. 25. p. 1. § . 1. Expectãdus hic uir (eſt:)
26 27 28
tũ demũ (hæc õnia poterũt) opere per-
fici.
29 30 31 32 33
§. 2. Ideo dici ſolet: ſi nõ (exiſtat) ſumã
34 35 36 37 38
uirtus; ſumã lex nequaquã coaleſcet.
39 40 41
§. 3. Hinc uirtutis ſtudioſus ſummo-
42 43
pere colit (et cõſeruare ſtudet) rationa-
44 45 46 46
lẽ naturã (ſuã:) adeoque ad rectæ rati-
46 47
onis regulã (omnia accurate) explorãs,
48 49
(ſeſeque) inſtituẽs, implet (mentis ſuæ)
50 51 52
capacitatẽ (et) amplitudinẽ; atque ex-
53 54
haurit (ac perſpicit etiã) ſubtiliſſima
(et)

WWW.FONDAZIONEINTORCETTA.INFO

1
(et) minutiſſima(quæque. Præterea
2 2
perficit et)ad apicẽ perducit (natiuã
3 4
eiuſdẽ mẽtis ſuæ)ſublimitatẽ(et)clari-
5 6
tatẽ; et quidẽ(omnia agẽdo iuxta re-
7 8 9 10 11 12
gulã medij,)recolit vetera, & ſtudet ſci-
13 14
re noua.(Denique ſtabilit et)corrobo-
15 16 17
rat ante parta, ut augeat(et perficiat,)
18 18
quod fas(et)æquum (eſt.)

19 20 21 22
p.2. §.1. Hac de cauſa cõſiſtẽs(in)ſupe-
23 24 25
riori(loco,)nõ ĩſoleſcit: cõſiſtẽs(in)ĩfe
26 27 28
riori(loco,)nõ(eſt)refractarius.(ſi in)
29 30 31 31 32 33
regno vigeãt uirtus(ac)leges; ejus ſer-
34 35 36
mo ſufficit, ut(etiã nolẽs)promoueatur
37 38 39
(ad dignitatẽ.Si)regnũ ſine uirtute(ac)
39 40 41 42 43 44
legibus(ſit;)ejus ſilẽtiũ ſufficit, ut ĩper-
44 44 45 46 47 48
turbatus ſibi vacet. Oda ait: quia recte
48 49 50 50
ĩtelligẽs(erat,)ac rerũ prudẽs ĩdagator
(.loquitur de quodã ſapiẽte Chúm-
51 52
xan-fũ dicto.)idcirco illæſã cõſeruauit
53 54 55 56
ſuã perſonã. Hoc illud eſt,(.addit Cu-
57
ſu.)quod hic ſupra)diximus.

§.2.

微 ui 1 極 Kie 2 高 cao 3 明 mim 4 而 lh 5 道 tao 6 中 chum 7 庸 yum 8 溫 uen 9 故 cu 10 而 lh 11 知 chi 12 新 sin 13 敦 tun 14 厚 heu 15 以 Y 16 崇 çum 17

禮 li 18。

p.2. §.1. 是 xi 19 故 cu 20 居 Kiu 21 上 xam 22 不 pu 23 驕 Kiao 24 為 guei 25 下 hia 26 不 pu 27 倍 poi 28。國 que 29 有 yeu 30 道 tao 31 其 Ki 32

言 yen 33 足 çô 34 以 Y 35 興 him 36。國 que 37 無 uu 38 道 tao 39 其 Ki 40 默 me 41 足 çô 42 以 Y 43 容 yum 44。詩 xi 45 曰 yue 46 既 Ki 47 明 mim 48 且 çie 49

哲 che 50。以 Y 51 保 pao 52 其 Ki 53 身 xin 54。其 Ki 55 此 çu 56 之 chi 謂 guei 與 yu 57。

1 2 3
§.2. Confucius ait: (ſi quis) rudis
4 5 6 6
(eſt;) & tamen vult ſuo(unius)judicio
7 8 8 9
uti: (ſi quis) e uili plebe (eſt,) & tamẽ
10 11 12 12 12
vult ſibi arrogare quæ non ſunt ſui ju-
12 13 14 15 16
ris(et) fori: (ſi)natus in præſẽti ſæculo,
17 18
(tamẽ)cõuertat ſe(ad)priſcorũ(iã anti
19 20 21 22
quatas)leges: qui talia agũt; calamita-
23 24 25
tes obueniẽt ipſorũ perſonis.

26 27 28 29
§.2. Niſi(fuerit) Imperator, nemo
30 31 32 33
inſtituat urbanitatis officia; nec indu
34 35 36
cat(nouos)curiæ uſus; nec mutet quid-
37
quam rei literariæ.

38 39 40 41
f.26 p.1. §.1. Moderni Imperij cur-
42 43
rus eoſdẽ(ducunt)ſulcos,(quos olim:)
44 45 49
libri eandem(ſeruant) methodũ, (quã
47 48 49
olim:) morum (quoque) eadem ratio
(eſt).

50 51 52
§.2. Tametſi (quis) habeat eorum
53
(priſcorũ ſcilicet Regũ) dignitatem:
54 55 56 57
ſi (tamen) careat eorum uirtute;

ne

§.2 子 çu 1 曰 yue 2。愚 yu 3 而 lh 4 好 hao 5 自 çu 6 用 yum 7。賤 çien 8 而 lh 9 好 hao 10 自 çu 11 專 chuen 12。生 sem 13 乎 hu 14 今 Kin 15 之 chi

世 xi 16。反 fan 17 古 cu 18 之 chi 道 tao 19。如 ju 20 此 çu 21 者 che。烖 çai 22 及 Kie 23 其 Ki 24 身 xin 25 者 che 也 ye。

§.3. 非 fi 26 天 tien 27 子 çu 28 不 pu 29 議 Y 30 禮 li 31。不 pu 32 制 chi 33 度 tu 34。不 pu 35 考 cao 36 文 uen 37。

f.26 p.1. §.2 今 Kin 38 天 tien 39 下 hia 40 車 Kiu 41 同 tum 42 軌 quei 43。書 xu 44 同 tum 45 文 uen 46。行 him 47 同 tum 48 倫 lun 49。

§.2 雖 sui 50 有 yeu 51 其 Ki 52 位 guei 53。苟 Keu 54 無 uu 55 其 Ki 56 德 te 57。

1 2 3 4 5 6
ne auſit iſtituere ritus(et)muſicã:tamet
7 8 9 10
ſi(quis)habeat eorum uirtutem, ſi(ta-
11 12 13 14 15
men)careat eorum dignitate, itẽ nec
16 17 18 19
auſit inſtituere ritus(et) muſicam.

20 21 22
§.3. Confucius dicebat: ego(cũ
23
uoluptate)refero (familiæ Imperato-
24 25 26
riæ) HIA ritus:(at exigui Regni) KI
27 28
(poſteri) non (ſunt horum) ſufficiens
29 30 31
teſtimoniũ: ego didici (familiæ Impe-
32 33 34 35
ratoriæ)YN ritus,(et)ſũt(regni) SVM
36
(poſteri, apud quos horũ adhuc)extãt
36 37 38
monimenta: ego(itẽ)ſtudui(huius fa-
39 40
miliæ Imperatoriæ)CHEV ritibus,(et
41 42 42 43 44
hi)nunc in uſu ſunt:ego(igitur)ſequar
45
(huius)CHEV (ritus.)

46 47 48
P.2.§.1.(Ad)gubernandũ Imperia
49 50 51
ſunt (illa) tria maximi momenti: (et)
52 53
illa (rariora faciunt, ſeu,) minuunt
54
peccata.

55 55
§.2. Superiorum temporum Reges
quam.

不pu 1 敢can 2 作ço 3 禮li 4 樂yo 5 焉yen 5 雖sui 6 有yeu 7 其ki 8 德te 9 苟keu 10 無uu 11 其ki 12 位guei 13 亦ye 14 不pu 15 敢can 16

作ço 17 禮li 18 樂yo 19 焉yen 20 §.3. 子çu 20 曰yue 21 吾ngu 22 說xue 23 夏hia 24 禮li 25 杞ki 26 不pu 27 足çó 28 徵chim 29 也ye 29 吾ngu 30

學hio 31 殷yn 32 禮li 33 有yeu 34 宋sum 35 存çun 36 焉yen 36 吾ngu 37 學hio 38 周cheu 39 禮li 40 今kin 41 用yum 42 之chi 43 吾ngu 43 從çum 44 周cheu 45

p.2. §.1. 王uam 46 天tien 47 下hia 48 有yeu 49 三san 50 重chum 51 焉yen 51 其ki 52 寡qua 53 過quo 54 矣y 乎hu §.2 上xam 55 焉yen 55

1 2 3 3
quãtũis probe ſtatuerit leges;(tamẽ)ca-
4 5 6
rẽt teſtimonio:(et cũ)deſit teſtimoniũ;
7 8 8 9 10 11
nõ datur fides;(ſi)nõ datur fides;popu
12 13 14
lus nõ ſequitur. (Vir Sanctus) in infe-
14 15
riori(ſeu priuato)cõſtitutus,tametſi vr
16 16
banitatis officia colat;(eſt tamẽ priua-
17 18 19
tus ac)ſine dignitate: (et cũm) ſine di-
20 21 22
gnitate(ſit, ei)nõ datur fides:(ac deni
23 24
que quia) ſine fide (et authoritate eſt,)
25 26 27
populus(ipſum)non ſequitur.

28 29 30 31
§.3. Ideo perfecti Regis recta guber
31 32 33 34 34
nãdi ratio fũdatur in ſuã ipſius perſo-
35
nã, teſtatã faciẽdo(uirtutẽ ſuã)vniuer-
36 37 38
ſo populo. Explorat(exigitque regimẽ
39 40 41 42
ſuũ)ad(normã)triũ(priſcorũ)Regũ, &
43 44 45
nõ aberrat:(cõfert et cõbinat)res à ſe
45 46 47 48 49
geſtas cũ cœli terræque(lege;)et(huic)
50 51 52 53
nõ aduerſatur. teſtatã facit ipſis(adeo)
54 55
ſpiritibus (quãtũuis recõditis uirtutẽ
56 57 58
ſuã,)& nihil dubitat.(imo etiam poſt)
69 60 61
centum ſæcula expe- ctato

者che 雖sui 1 善xen 2 無uu 3 徵chim 4 無uu 5 徵chim 6 不pu 7 信sin 8 不pu 9 信sin 10 民min 11 弗fe 12 從çum 13 §.3. 下hia 14 焉yen 者che

雖sui 15 善xen 16 不pu 17 尊çun 18 不pu 19 尊çun 20 不pu 21 信sin 22 不pu 23 信sin 24 民min 25 弗fe 26 從çum 27 故cu 28 君kiun 29

子çu 30 之chi 道tao 31 本puen 32 諸chu 33 身xin 34 徵chim 35 諸chu 庶xu 36 民min 37 考cao 38 諸chu 39 三san 40 王uam 41 而lh 42 不pu 43 繆mo 44

建kien 45 諸chu 46 天tien 47 地ti 48 而lh 49 不pu 50 悖po 51 質che 52 諸chu 53 鬼quei 54 神xin 55 而lh 56 無uu 57 疑y 58 百pe 59 世xi 60 以y 61

WWW.FONDAZIONEINTORCETTA.INFO

ctato Sancto, (quin teſtata futura ſit,) nihil ambigit.

F. 27. p. 1. §. 1. (Quod) teſtatam fore ſpiritibus non dubitet, (inde eſt, quia) nouit coelum: (quód poſt) cētum (etiam) ſæcula expectato Sancto (eandem teſtatam fore) nihil (item) ambigat; (inde eſt, quia) nouit hominem.

§. 2. Hâc de causá perfectus Rex (ſi quidpiam) aggreditur; iam (hoc ipſum omnibus) ſæculis eſſe poteſt orbis principium: (ſi quidpiã) agit; iam (hoc õnibus) ſæculis eſſe poteſt orbis lex: (ſi quid) loquitur; iam (id õnibus) ſæculis eſſe poteſt orbis norma. (denique talis eſt, ut) procul abſentes iã (ad ipſum) anhelent: (qui veró) propiores (ſunt,) iam nullo (ipſius) tœdio afficiantur.

§. 3.

俟 sú 1 聖 xim 2 人 gin 3 而 lh 不 pu 4 惑 hoe 5 F. 27 P. 1. §. 1 質 che 6 諸 chu 鬼 quei 7 神 xin 8 而 lh 無 uu 9 疑 y 10 知 chi 11 天 tien 12

也 ye 百 pe 13 世 xi 14 以 y 俟 sú 15 16 聖 xim 17 人 gin 18 而 lh 不 pu 19 惑 hoe 20 知 chi 21 人 gin 22 也 ye §. 2. 是 xi 23 故 cu 24

君 Kiun 25 子 çu 26 動 tum 27 而 lh 28 世 xi 29 為 guei 30 天 tien 31 下 hia 32 道 tao 33 行 him 34 而 lh 35 世 xi 36 為 guei 37 天 tien 38 下 hia 39 法 fa 40 言 yen 41

而 lh 42 世 xi 43 為 guei 44 天 tien 45 下 hia 46 則 çe 47 遠 yuen 48 之 chi 則 çe 49 有 yeu 50 望 uam 51 近 Kin 52 之 chi 則 çe 53 不 pu 54 厭 yen 55

§. 3. Carmen ait: (ſi) exiſtat illic, nullus (eum) auerſatur: (ſi) exiſtat iſthic, nulli tœdio eſt. quaſi diu, noctuque, et in perpetuum deprædicabitur. Perfectus Rex (addit Cu Su.) nullus dum fuit, (qui) non hoc modo, & (quàm) citiſſime obtinuerit laudem (et) famam per uniuerſum orbem.

p. 2. §. 1. Confucius (inquit CV SV.) eminus, honorificè commemorabat YAO (et) XVN (priſcos Reges.) cominus (veró) ſequebatur VEN (et) VV (modernos Reges.) ſupra, imitabatur coeli tempora: infra, conformabat ſe aquæ (et) terræ.

§. 2. Quemadmodum coelum (et) terra, (hæc quidem) nihil non continet (et) ſuſtentat; (illud veró) nihil non tegit

(et)

§. 3. 詩 xi 曰 yue 1 在 çai 2 彼 pi 3 無 uu 4 惡 u 5 在 çai 6 此 çu 7 無 uu 8 射 tu 9 10 庶 xu 11 幾 Ki 12 夙 so 13 夜 ye 14 以 y 15 永 yum 16

終 chum 17 譽 yu 18 君 Kiun 19 子 çu 20 未 ui 21 有 yeu 22 不 pu 23 如 ju 24 此 çu 25 而 lh 26 蚤 çao 27 有 yeu 28 譽 yu 29 於 yu 30 天 tien 31 下 hia 32 者 che

也 ye p. 2. §. 1. 仲 chum 33 尼 nhi 34 祖 çu 35 述 xo 36 堯 yao 37 舜 xun 38 憲 hien 39 章 cham 40 文 uen 41 武 uu 42 上 xam 43 律 liu 44 天 tien 45 時 xi 46

下 hia 47 襲 sie 48 水 xui 49 土 tu §. 2. 辟 pi 50 如 ju 51 天 tien 52 地 ti 53 之 chi 無 uu 54 不 pu 55 持 chi 56 載 çai 57 無 uu 58 不 pu 59 覆 feu 60

WWW.FONDAZIONEINTORCETTA.INFO

1 2 3 4
(et) ambit. quēadmodum (item) qua_
5 6 7 8
tuor tēpora ſucceſsiue procedūt: quēad
8 9 10 11 12
modū ſol (et) luna alternatī illumināt.
(ſic cū quādā proportione Cōfucius.)
13 14 15 16
§.3. Vniuerſæ res unà procreātur,
17 18 19 20
& non ſibi mutuo nocent: (quatuor
temporum, ſolis item ac lunæ) ſucceſ_
21 22 23 24 25
ſui motus æquabiliter procedūt, & nō
26 27 28 28
ſibi mutuo cōtrariātur. tenues (ac) limi
tatæ, (quæ rebus inditæ ſunt,) vir_
29 30 31
tutes, (ceu) fluēti (cuiuſdā) emanatio_
32 32
nes (ſūt. illa autē) magna (et) illimitata
33 34 34
virtus effectrix (et) corroboratrix (ema
35 36 37
nātiū) procreationū (eſt.) Illud (eſt,) coe
38 39 40 41 42
lū (et) terra propter quod ſūt magna.
43 44 45
f.28. p.1. §.1. Solúm (in) toto orbe
46 47 47 48 49
ſumè perfectus (et) Sanctus eſt qui que
50 51
at (ōnia) percipere, clare intelligere,
52 53
penetrare, (et) cōprehēdere; (adeoque)
54 55 56 57
ſufficiens eſt, ut habeat regimen.
58 59
(Eius animi) magnitudo, liberali_
60
tas, affabilitas,
(ac) be_

幬 tao 1 辟 pi 2 如 ju 3 四 su 4 時 xi 5 之 chi 錯 ço 6 行 him 7 如 ju 8 日 ge 9 月 yue 10 之 chi 代 tai 11 明 mim 12 §.3. 萬 uan 13 物 uě 14

並 pim 15 育 yo 16 而 lh 17 不 pu 18 相 siam 19 害 hai 20 道 tao 21 並 pim 22 行 him 23 而 lh 24 不 pu 25 相 siam 26 悖 po 27 小 siao 28 德 te 29 川 chuen 30 流 lieu 31

大 ta 32 德 te 33 敦 tun 34 化 hoa 35 此 çu 36 天 tien 37 地 ti 之 chi 38 所 so 39 以 y 40 為 guei 41 大 ta 42 也 ye f.28 p.1. §.1 唯 guei 43 天 tien 44

下 hia 45 至 chi 46 聖 xim 47 為 guei 48 能 nem 49 聰 çum 50 明 mim 51 睿 jui 52 知 chi 53 足 ço 54 以 y 55 有 yeu 56 臨 lin 57 也 ye 寬 quon 58 裕 yu 59 溫 uen 60

1 2 3 4
(ac) benignitas, ſufficiūt, ut habeat ca
5 5
pacitatē, (quā admittat et) cōplectatur
6 7
(univerſos. eius) æternitas, animi celſi_
8 9 10 11
tudo, robur, (et) cōſtātia, ſufficiūt, ut
12 13
(ōnia) manu teneat (eius pura illa) ſi_
14 15 16 17
plicitas, ſerietas, æquabilitas rectitudo,
18 19 20 21 21
ſufficiūt, ut obtineat honorē, (et) vene
rationē. (Multiplices animi dotes ac) or
22 23
namēta, (eorūque mirabilis illa) tēperi
es, (qua ōnia in podere et menſura mo
24 24 25
deratur.) minimarū (etiā) rerū exacta in
25 25 26 27
ueſtigatio (ac) diſcuſſio, ſufficiūt, ut ha_
28 29
beat quo (citra errorē ōnia) diſcernat.
30 31 32
§.2. (Iſt etiā) āplus, diffuſus, profūdus,
33 33 34
(rerūque ōniū) fōs (et) origo: adeoque
35 36
(ſuis) tēporibus (ſeſe) prodit exeritque.
37 38 39 40
p.2. §.1. Amplꝰ (et) difuſꝰ, velut coelū;
41 42 43 44
placidus (et) profūdus, velut aquarū a_
44 45 45 46 47
byſſus. (ſi) foras ſe prodat, jā e populo
48 49 50
nullus (erit, qui eū) no ueneretur: (ſi) lo
51 52 53 54
quatur, jā e populo nullus (erit, qui ei)
55 56 57 58 59
nō det fidē. (ſi quid) agat, jā e populo

柔 jeu 1 足 ço 2 以 y 3 有 yeu 4 容 yum 5 也 ye 發 fa 6 強 kiam 7 剛 cam 8 毅 y 9 足 ço 10 以 y 11 有 yeu 12 執 che 13 也 ye 齊 chai 14 莊 chuam 15

中 chum 16 正 chim 17 足 ço 18 以 y 19 有 yeu 20 敬 kim 21 也 ye 文 uen 22 理 li 23 密 mie 24 察 cha 25 足 ço 26 以 y 27 有 yeu 28 別 pie 29 也 ye

§.2. 溥 pu 30 博 po 31 淵 yuen 32 泉 çiuen 33 而 lh 34 時 xi 35 出 cho 36 之 chi p.2. §.1. 溥 pu 37 博 po 38 如 ju 39 天 tien 40 淵 yuen 41 泉 çiuen 42

如 ju 43 淵 yuen 44 見 hien 45 而 lh 46 民 min 47 莫 mo 48 不 pu 49 敬 kim 50 言 yen 51 而 lh 52 民 min 53 莫 mo 54 不 pu 55 信 sin 56 行 him 57 而 lh 58 民 min 59

WWW.FONDAZIONEINTORCETTA.INFO

莫 mo 1 不 pu 2 說 yue 3 §.2. 是 xi 4 以 Y 5 聲 xim 6 名 mim 7 洋 yam 8 溢 ye 9 乎 hu 10 中 chum 11 國 que 12 施 xi 13 及 Kie 14 蠻 man 15 貊 me 16

舟 cheu 17 車 Kiu 18 所 so 19 至 chi 20 人 gin 21 力 lie 22 所 so 23 通 tum 24 天 tien 25 之 chi 所 so 26 覆 feu 27 地 ti 28 之 chi 所 so 29 載 çai 30 日 ge 31

月 yue 32 所 so 33 照 chao 34 霜 xuam 35 露 lu 36 所 so 37 隊 chui 38 凡 fan 39 有 yeu 40 血 hiue 41 氣 Ki 42 者 che 莫 mo 43 不 pu 44 尊 çun 45 親 çin 46 故 cu 47

曰 yue 48 配 poi 49 天 tien 50 f 29 p. 1. §. 1. 唯 guei 51 天 tien 52 下 hia 53 至 chi 誠 chim 54 為 guei 55 能 nem 56 經 Kim 57 綸 lun 58 天 tien 59 下 hia 60 之 chi 61

nullus (erit, qui ei) non gratulabũdus applaudat.

§. 2. Hac de cauſa (eius) fama (ac) nomen oceani (inſtar) exundabit per mediũ (Sinarũ) regnũ, (et) hinc dimanens pertinget ad (uſque) barbaros: naues (et) currus quécunque appellunt; hominum uires quécunque penetrãt: coelũ quidquid tegit: tellus quidquid ſuſtinet: ſol (et) luna quidquid colluſtrant: pruina (et) ros quócũque decidũt: quicunque (denique) habent ſanguinẽ (et) reſpirationẽ, non (poterunt eum) non uenerari (et) amare. Ideo (ſuprá) dicebam (eum) æquiparari coelo.

f. 29. p. 1. §. 1 Solũmodo in uniuerſo (hoc) ſumme perfectus, eſt (qui) queat diſtinguere (et) contexere mundi mag

大 ta 1 經 Kim 2 立 lie 3 天 tien 4 下 hia 之 chi 5 大 ta 6 本 puen 7 知 chi 8 天 tien 9 地 ti 10 之 chi 化 hoa 11 育 yo 12 夫 fu 13 焉 yen 14 有 yeu 15

所 so 16 倚 Y 17 §. 1 肫 chun 18 肫 chun 19 其 Ki 20 仁 gin 21 淵 yuen 22 淵 yuen 23 其 Ki 24 淵 yuen 25 浩 hao 26 浩 hao 27 其 Ki 28 天 tien 29 p. 2. §. 1. 苟 Keu 30

不 pu 31 固 cu 32 聰 çum 33 明 mim 34 聖 xim 35 知 chi 36 達 ta 37 天 tien 38 德 te 39 者 che 其 Ki 40 孰 xo 41 能 nem 42 知 chi 43 之 chi §. 2 詩 xi 44

曰 yue 45 衣 Y 46 錦 Kin 47 尚 xam 48 絅 Kium 49 惡 u 50 其 Ki 51 文 uen 52 之 chi 著 chu 53 也 Ye 故 cu 54 君 Kiun 55 子 çu 56 之 chi 道 tao 57 闇 ngan 58

magnum ordinẽ, (et) erigere uniuerſi magnũ fundamentũ, (et) perſpectã habere coeli (et) terræ (rationẽ in) procreatione (et) conſeruatione (rerum. Si) talis tãtuſque (eſt,) quomodo erit (res ulla,) cui innitatur, (uel,) á quâ ipſe dependeat?

§. 2. Sũme beneuolus (ac) beneficus (eſt) eius amor (et) pietas: placidiſſima (ac) profundiſſima eius (perfectionũ) abyſſus: latiſſime patẽs eius coelum.

p. 2. §. 1. Si quis (cõcludit C, u Su.) nõ (ſit) reuerá perſpicax, clare intelliges, Sãctus, prudẽs, (et) alte penetrãs coeli virtutes: hũc (modó dictũ Sãctũ) ecquis alius poterit cognoſcere?

§. 2. Oda ait induit' ueſtẽ diuitẽ, (ac) variegatã, (ſi) ſuperinduat uulgarẽ penulã; (is ſcilicet) odit ejuſmodi ornatus oſtẽtationẽ (ac) ſplẽdorẽ. Ideo (ait C, u Su.) perfecti viri virtus occulit ſe.

WWW.FONDAZIONEINTORCETTA.INFO

然 gen 而 lh 日 ge 章 cham 小 siao 人 gin 之 chi 道 tao 的 tie 然 gen 而 lh 日 ge 亡 uam 君 Kiun 子 çu 之 chi 道 tao

淡 tan 而 lh 不 pu 厭 yen 簡 Kien 而 lh 文 uen 溫 uen 而 lh 理 li 知 chi 遠 yuen 之 chi 近 Kin 知 chi 風 fum 之 chi

自 cu 知 chi 微 ui 之 chi 顯 hien 可 co 與 yu 入 ge 德 te 矣 Y

f. 30. p. 1. 詩 xi 云 un 潛 çien 雖 sui

伏 fo 矣 Y 亦 ye 孔 cum 之 chi 昭 chao 故 cu 君 Kiun 子 çu 內 nui 省 sim 不 pu 疚 Kieu 無 uu 惡 u 於 yu 志 chi

ſe (illa quidẽ;) ſed indies (ultró) manifeſtatur: improbi (veró fucata) uirtus (quia ſolũ) ſpecie tenus (eſt talis;) proinde indies (magis ac magis) euaneſcit. Perfecti uiri uirtus inſipida (uidetur;) & tamẽ nõ parit faſtidiũ: exile (quid, et prope) cõtẽptibile (uidetur;) & tamen (multũ) habet uenuſtatis: rudis ĩformisque (uidetur;) & tamẽ (intús) perpolita (eſt Itaque ſi uir eiuſmodi pefectus) nouerit (eorũ, quæ) lõge abſũt, proximum prĩcipiũ: nouerit (itẽ) morũ motuũque originẽ: nouerit (denique) ſubtiliũ (et) arcanorũ manifeſtationẽ: poterit (deinde) hoc modo (paulatim) gradum facere (ad) uirtutem (Sanctorum.)

f. 30. p. 1. Oda ait: penitús abdita licet delitescãt (uitiũ et uirtus;) tamẽ (uel ſic) eõ ĩnotẽ lucẽ prodibũt. Ideo (exponit C,u Su.) vir perfectus cordis intima diſcutiẽs, (ſi) nihil morbidi (deprehendat,) nõ (eſt cuius eũ) pudeat in corde

君 Kiun 子 çu 之 chi 所 so 不 pu 可 co 及 Kie 者 che 其 Ki 唯 guei 人 gin 之 chi 所 so 不 pu 見 Kien 乎 hu

p. 2. §. 1. 詩 xi 云 yun 相 siam 在 çai 爾 lh 室 xe 尚 xam 不 pu 愧 quei 于 yu 屋 uo 漏 leu 故 cu 君 Kiun 子 çu

不 pu 動 tum 而 lh 敬 Kim 不 pu 言 yen 而 lh 信 sin

§. 2 詩 xi 曰 yue 奏 çeu 假 Ke 無 uu 言 yen 時 xi

靡 mi 有 yeu 爭 çem 是 xi 故 cu 君 Kiun 子 çu 不 pu 賞 xam 而 lh 民 min 勸 Kiuen 不 pu 怒 nu 而 lh 民 min 威 guei

(ſuo. Nimirũ) uir perfectus (ad) quod nõ poteſt, (niſi difficulter,) peruenire; (nõne) hoc ipſũ ſolum (eſt,) homines (paſſim) quod non uident?

p. 2. §. 1. Oda ait: uide (ac) circũſpice (cũm) ſolus degis (in) tua domo: ĩſuper ne agas, (de quo poſſis) erubeſcere in (tuæ) domus receſſu. Ideo (ait C,u Su) vir perfectus nõ aggreditur (negotium,) & (tunc primũm) attendere ſibi (incipit:) nõ profert ſermonẽ, & (tũc primúm de) verborũ ueracitate (cogitat, ſed ſẽper,) et in õnibus eſt uigilans.

§. 2. Oda ait: (Archimyſtes) ingrediens (tẽplũ) mouet (et) inuitat (Spiritus, et quãuis) nõ indicat (ſilẽtiũ; tamẽ) tẽpore (ſacrificij) nulla eſt (populi) cõtentio (aut) murmur. Eodẽ modo (ait C,u Su.) Rex perfectus, (quãuis) nõ largiatur (multa;) tamẽ populꝰ excitatur (ad præſtãdũ quod ſui muneris eſt. quãuis) nõ iraſcatur, tamẽ populꝰ (eũ) pertimeſcit.

1 2 3
ſcin præ falcibus (et) ſecuribus.

4 5 6 7
§ 3. Oda ait: (ſi) nõ apparẽs (ac uelut)
8 9 10 11 12
ſolitaria (ſit Regis) uirtus, cẽtũ Reguli il
13 14 15
lã ſtudioſe æmulãtur. Hac de cauſa (.in.
16 17
quit C,u Su.) ſi Rex perfectus (uirtutẽ)
18 19 20 21 22 23
ſolidẽ colat, jã orbis vniverſus pace per
fruetur.

24 25 26
f. 31 p. 1. Oda ait: ego cõplector et a.
mo (.inducitur XAM TI Supremus
coeli Imperator loquẽs.) Regis Ven.
27 28 29 30
Vam clarã uirtutẽ, (quæ) nõ magnope
31 32 33 34
re perſonabat, ut exteriũs perciperetur,
35 36 37
(et appareret.) Cõfucius ait: ſonitus
37 38 39
verberũ, (et) ſplẽdor exterior, in ordi.
40 41 42
ne ad cõuertẽdũ populũ (ſũt quid) poſ.
43 44 45 46 47
terius. Oda ait: virtus (hæc eſt) quid ſub
47 48 49
tile (et) leue iſtar pili. Imó ueró (.ſubij.
50 51 52
cit C,u Su.) pilus adhuc habet, (quod
53
cũ eo) cõparetur: (adeoque magis rem
declarat carmẽ aliud, quo dicitur:) ſu.
54 55 56 57 58 59 60
premi coeli res, nec ſonũ, nec odorẽ (ha
61
bet: ſed) ſummum (quid eſt, et omnia
tranſcendens.

Finis Vers. Lit. Lib. 2.

於 yu 1 鈇 fu 2 鉞 yue 3 § 3. 詩 xi 4 曰 yue 5 不 pu 6 顯 hien 7 惟 guei 8 德 te 9 百 pe 10 辟 pie 11 其 ki 12 刑 him 13 之 chi 是 xi 14 故 cu 15

君 kiun 16 子 çu 17 篤 to 18 恭 cum 19 而 ûl 20 天 tien 21 下 hia 22 平 pim 23 f. 31 p. 1. 詩 xi 24 云 yun 25 予 yu 26 懷 hoai 27 明 mim 28 德 te 29 不 pu 30 大 ta 31

聲 xim 32 以 y 33 色 se 34 子 çu 35 曰 yue 36 聲 xim 37 色 se 38 之 chi 於 yu 39 以 y 40 化 hoa 41 民 min 42 末 mo 43 也 ye 詩 xi 44 曰 yue 45 德 te 46

輶 yeu 47 如 ju 48 毛 mao 49 毛 mao 50 猶 yeu 51 有 yeu 52 倫 lun 53 上 xam 54 天 tien 55 之 chi 載 çai 56 無 uu 57 聲 xim 58 無 uu 59 臭 hieu 60 至 chi 61 矣 y

46

CONFUCII VITA

[illegible]

WWW.FONDAZIONEINTORCETTA.INFO

CONFVCII VITA

孔 Cum 夫 fu 子 çu, ſiue Confucius, quem Sinenſes vti Principem Philoſophiæ ſuæ ſequuntur et colunt, vulgari, uel domeſtico potius nomine 丘 Kieu dictus; cognomento 仲 chum 尼 nhi; natalem habuit ſedem in Regno 魯 lu (quod Regnum in Prouinciam deinde, quæ hodie 山 xan 東 tum dicitur, redactum fuit) in pago 陬 çeu 邑 ye territorij 昌 cham 平 pim, quod ad ciuitatem 曲 Kio 阜 feu pertinet; hæc autem ciuitas paret vrbi 兗 yen 州 cheu dictæ. Natus eſt anno 21 Imperatoris 靈 lim 王 uam (fuit hic tertius et uigeſimus e familiâ, ſeu domo Imperatoriâ 周 cheu dictâ) Anni nomen 庚 Kem 戌 ſio; ſecundo itē et uigeſimo anno 襄 ſiam 公 cum Regis, qui eâ tempeſtate Regnum lu obtinebat: die 13 undecimæ lunæ 庚 kem 子 çu dictæ, ſub horam noctis ſecundam, anno ante Chriſti ortum 551. Mater ei fuit 徵 chim, e familia prænobili 顏 yen oriunda; Pater 叔 xo 梁 leam 紇 he, qui non ſolum primi ordinis magiſtratu quem geſſit in Regno 宋 ſúm, ſed generis quoque nobilitate fuit illuſtris; ſtirpem quippe duxit (uti Chronica ſinenſium teſtantur, et tabula genealogica, quæ prologomenis ad annales ſinicos inſeritur, perſpicue docet) ex uigeſimo ſeptimo, ſiue penultimo Imperatore 帝 ti 乙 ye dicto. Porrò natus eſt Confucius Patri iam ſeptuagenario, quem adeó trienis infans mox amiſit; ſed Mater pupillo deinde ſuperſtes fuit per annos unum et uiginti, cōiuge in monte 東 tum 防 fám Regni lu ſepulto. Puer iam ſexennis præmaturâ quadam maturitate, uiro, quám puero ſimilior, cum æqualibus nunquam uiſus eſt luſitare. Oblata edulia non ante delibabat, quám priſco ritu, qui 俎 çu 豆 teu nuncupatur, cælo uenerabundus obtuliſſet. Annorum quindecim adoleſcens totum ſe dedere cæpit Priſcorum libris euoluendis, et reiectis ijs, quæ minús utilia uidebantur, optima quæque documenta ſelegit, primúm expreſſurus ea ſuis ipſe moribus, deinde alijs quoque ad imitandum propoſiturus. Non multo poſt unà cum 孟 mem 懿 y 子 çu, et

WWW.FONDAZIONEINTORCETTA.INFO

çu, et 南 nan 宮 cum 敬 kim 叔 xo ad ritus ciuiles addiſcedos ſe contu-
lit. Decimonono, aut, ut alij, 20 ætatis anno duxit uxorem, quæ unica illi fuit
开 kien 官 quon 氏 xi, ex qua, ſequenti mox anno ſuſcepit filium 伯 pe
漁 yu. ſed hoc deinde iam quinquagenario, cúm ipſe 69 annos natus eſſet, orbatus eſt, uxore tribus ante annis amiſſâ: Haudquaquam tamen cum filio ſtirps omnis extincta eſt, ſed per nepotem 子 çu 思 ſu, (qui auitæ laudis, ac philoſophiæ ſtudioſus Aui ſui libros commentatus eſt, et magnis in Imperio muneribus perfunctus) perpetuâ poſterorum ſerie cum non vulgari tam opulentiâ, quám dignitate ad hæc uſque tempora propagata eſt, nulli fortaſſe familiarum, quas uel in Africa, uel in Europa nobilitatis antiquitas commendat, poſtponenda. Sic quidem affirmare non dubitauit P. Ioañes Adamus Schall Soc. Ieſu ſacerdos, uir ſinicarum rerum peritus in primis; cúm forte is, qui hac ætate Philoſophi nomen ac ſtirpem tuetur, eum Pekini uiſendi gratiâ, nec ſine muneribus (qui mos eſt gentis) adiuiſſet: quod ſi meminerimus primam Confucianæ ſtirpis originem, ab antiquiſſimis peti ſinicæ gentis Imperatoribus 成 chim 湯 tam, 禹 yu, 黄 hoam 帝 ti, hunc autem iam ante annos 4 mille et ampliús ſinis imperauiſſe, nullus utique de tantâ nobilitate dubitandi locus nobis erit, ſi modo Sinarum Chronicis fidem quam merentur dare placuerit. Varijs in locis Magiſtratum geſſit Philoſophus magnâ cum laude: curas uerò huiuſmodi ac dignitates non alio fere ſtudio admittebat, quám publicæ utilitatis, et ſpe propagandæ doctrinæ ſuæ: quâ quidem ſpe ſi forte falli ſe uideret, ultró ſcilicet magiſtratu ſeſe abdicabat. Huius rei cúm aliás ſæpe, tum uerò 55. ætatis ſuæ anno illuſtre teſtimonium dedit; cúm enim in Regno lu Mandarinum ageret (loquor hîc more luſitanorum, à quibus in hoc oriente Mandarini uocantur, qui publicas res inter ſinas adminiſtrãt) tanta legum obſeruatio, rerumque et morum tam felix conuerſio trimeſtri ſpatio mox conſecuta eſt, ut iam uicini Reges, æmulique inuidiâ metûque aliquo tenerentur, haud ignari, Reſpublicas non aliâ re feliciús conſeruari et creſcere, quám diſciplinâ legumque obſeruatione: finitimi ergo Regni, quod 齊 çi dicebatur, Rex atque Optimates tam præclaræ multorum gubernationi ſtructuri inſidias, donis eas, ut fit, tegunt: puellas ſcitas, canendi gratiâ, alijſque dotibus præſtantes dono mittunt Regni lu Regi. Rex ignarus inſidiarum doloſum munus admittit, capitur illicó mulierecularum gratiâ, capiuntur et Proceres ſic prorſus, ut ad trimeſtre tempus, dum nouis illis delicijs indulgeretur, negotia ceſſarint publica, et Regis adeundi uia præcluſa fuerit: non tulit hoc Confucius: renunciat muneri,

ri, relinquit Aulam, atque ad Regna 齊 çi, 衛 guei, et 楚 çu ſpontaneus exul contendit: Verúm nec hi bono quod alijs inuiderant, frui uoluerunt: non admittitur Philoſophus; qui adeó coactus petere Regnum 陳 chin, hîc ad extremam uictus quoque penuriam redigitur: Nec multó poſt, dum Regnum 宋 ſum peragrat, à quodã 桓 huon 魋 tui præpotenti viro ſed inſigniter improbo non ſemel ad mortem conquiſitus eſt: ipſe interim tot ærumnas inter atque diſcrimina ſui ſemper ſimilis, inuicto ſemper animo, et pro cauſâ tam bonâ, uitam quoque ponere paratus: quamquam fretus ipſe recte factorum conſcientiâ præſidioque coeleſti, rurſum negabat, quêquã ſibi nocere poſſe ſiquidem eſſet eâ uirtute inſtructus qua ipſi coelo inniteretur. Ardens atque indefeſſũ ſtudiũ diuulgandæ per totum Imperium ſanioris doctrinæ ad extremũ uſque ſpiritum non remiſit; cúmque viri ardor patriis finibus ægre contineretur, non ſemel de nauigando mari, terriſque remotioribus adeundis cogitauit. Diſcipulos numerauit 3000. Ex his omnino quingentos extitiſſe memorant, qui uarijs in Regnis magiſtratũ geſſerint: qui præ cetæris autem uirtute literiſque eminerent, duos et ſeptuaginta fuiſſe, quorum adeó nomina, cognomenta, et qua quiſque patriâ ſit oriundus, memoriæ proditur. Quatuor doctrinæ ſuæ, ceu gradus, totidemque diſcipulorũ ordines conſtituebat. Supremus ordo in excolendo uirtutibus animo ponebat ſtudiũ; et in hoc quidem ordine primas ferebant 閔 min 子 çu 騫 kien, 冉 gen 伯 pe 牛 nieu, 仲 chum 弓 cum, ac denique 顏 yen 淵 yuen charus præ omnibus Magiſtro diſcipulus, cuius immaturum funus (obijt quippe primo et trigeſimo ætatis anno) continenter lugebat. Proximus ordo ratiocinandi dicendique facultati dabat operam; huius principes erant 宰 çai 我 ngo, et 子 çu 貢 cum. Tertius agebat de regimine politico, et probe gerendis muneribus publicis; excellebant hîc 冉 gen 有 yeu, et 季 ki 路 lu. Quarti denique et poſtremi ordinis labor atque occupatio hæc erat, ut quæ ad mores ſpectabant apto uenuſtoque ſtylo declararent; quod duo 子 çu 游 yeu, et 子 çu 夏 hia præcipuâ cum laude præſtabãt. Atque hi quidem inter duos et ſeptuaginta, decem erant ſolertiores diſcipuli, et flos ſcholæ Confucianæ. Omne ſtudium ac doctrina Philoſophi eó collimabat in primis, ut naturam ignorantiæ tenebris offuſam, uitijſque deprauatam reuocaret ad priſtinam lucem atque integritatem, cum quâ à coelo conditam fuiſſe aſſerebat: Ex quo deinde clemens et æqua rerum adminiſtratio adeoque felix et maxime pacatus Imperij ſtatus conſequeretur. quó autem certius attingeretur hic ſcopus, uolebat omnes 敬 kim 天 tien; 愛 ngai 人 gin;

WWW.FONDAZIONEINTORCETTA.INFO

gin, 克 kě 己 kì, obſequi cœlo, ipſumque timere et colere; amare proximum ſicut ſeipſum; uincere ſe, atque appetitus ſuos ſubdere rationi, nec quidpiam agere, dicere, uel etiam cogitare, quod ab hâc eſſet alienum. Porrò quæ ſcripto uerboque præcipiebat, primus ipſe moribus exprimebat ac uitâ: cuius rei teſtimonium ſatis luculentum præbere poteſt tantus tot illuſtrium uirorum numerus, qui in diſciplinam eius ſe contulerũt, et quæcumque geſſit dixitque, quamuis minutiſſima, poſteritati prodidere: ad hæc conſtans ille fauor tot Principum, tantus tot ſæculorum honor (de quo mox agemus) argumento eſſe poteſt, uirtutem ſane fuiſſe Philoſopho, non meram ſpeciem fucumque uirtutis. quid? quód noſtris temporibus haud defuerint e literatorum ordine, qui uel amplexi iam Religionem Chriſtianam, uel huius integritate ſanctitateque probe ſaltem perſpectâ, non dubitanter affirmarunt, ſperari poſſe, Philoſophum ſuum, ſiquidem uixiſſet ætate noſtrâ, primum fuiſſe futurum qui ad Chriſti legẽ tranſijſſet. Certe quemadmodum ſectatores eius tradunt, mira quædam fuit uiri grauitas, et corporis animique moderatio, fides, æquitas, lenitas ſingularis. Seuerus erat ac peruigil ſui ipſius obſeruator ac cenſor; contemptor opum, honorumque. hoc agens unum ſtudio prorſus indefeſſo, ut doctrinam ſuam quamplurimis mortalium impertiret. quod autem in eo uel maxime ſuſpicimus Europæi, et in noſtratibus quidem priſcæ ætatis Philoſophis deſideramus, tantâ fuit animi demiſſione Confucius, ut non ſolum de ſe ſuiſque rebus admodum modeſte loqueretur, ſed ultrò quoque et palàm argueret ſeſe, quod nec in diſcendo (ut aiebat) eſſet impiger, nec conſtans in docendo, neque eâ quâ par erat uigilantiâ uitiorũ ſuorũ emendationi, et ſtudio uirtutum exercitioque operam daret. Certiſſimum uerò argumentum modeſti ſyncerique animi tum dedit, cúm palàm ingenueque profeſſus eſt, doctrinam ſuam non eſſe ſuam, ſed Priſcorũ ſapientũ, in primis 堯 yâo, et 舜 xūn Regum, qui ipſum mille quingentis eóque amplius annis anteceſſerant. Cúm itaque non deeſſent, qui eum ſapientiâ natum eſſe opinarentur, adeóque et prædicarent, perægre id ferebat, et diſerte negabat, ad gradum perfectæ conſum̃atæque uirtutis aut Sanctitatis peruenire ſe poſſe. Dicere identidem ſolitus (ut à quibuſdam ſinenſium traditur) uirum Sanctum in occidente exiſtere, 西 sī 方 fām 有 yèu 聖 xím 人 gîn. quod ipſe de quo, quoue ſpiritu pronunciarit, incertum eſt. Hoc certum, anno poſt Chriſtum natum 66, Imperatorem 明 mîm 帝 tí (fuit hic e familiâ 漢 hán decimus ſeptimus) motum uerbis Philoſophi, magis etiam oblatâ ſibi per ſomnum ſpecie ſancti ex occidente Herois. Cúm ipſimet ire nõ eſſet integrũ, miſiſſe 蔡 çái 靖 çím, et 秦 çîn 景 Kìm legatos ſuo nomine occaſum uerſus, inibi

ueram

ueram legem et ſanctitatem quæſituros; qui quidem cúm ad Inſulam quãdam appuliſſent, quæ nonprocul diſtabat á rubro mari, non auſi longiús procedere, idolum quoddam, et monſtrum hominis 佛 Fě dictum (qui quingentis circiter annis ante Confucium in Indiâ floruerat) nec non execrabilem ipſius legem in hoc Imperium et uicina circum Regna retulerunt: felices, æternumque de patriâ ſuâ bene merituri, ſi pro hâc peſte ſalutarem Chriſti doctrinam, quam per eadem tempora Thomas Apoſtolus apud Indos propagabat, reportaſſent. Sedenim felicitas humana, et quæ hinc naſcebatur ſuperbia gentis opulentæ, potentis, et floretiſſimæ; ueræ felicitati tunc, ut opinor, aditum obſtruxit. Sinenſes ergó cúm Idola iam magis magiſque uenerarentur, nec ſine exemplo quorundam Regum, qui prorſus impenſe nouam ſuperſtitionem ſectati ſunt, paulatim ſcilicet diſceſſerunt á genuinâ Magiſtri ſui doctrinâ, et præclaris inſtitutis Priſcorum; ac tandem in contemptum Religionis omnis, uerumque Atheiſmum ſunt prolapſi: in hunc porró literatos et acutiores quoſque ceu manuduxit doctrina illius ipſius Fe, qui rudi vulgo idololatriæ magiſter extitit: duplicem quippe perditiſſimus impoſtor iſte atque Atheorum princeps doctrinã reliquit; alteram, qua rerum omnium principium finemque NIHIL eſſe docet, quã qui ſectantur Athei ſunt, et arcanam atque interiorẽ uocant; alteram, quæ exterior dicitur, atque illius adumbratio quædam eſt, ad vulgi et rudiorũ feré captum et ſuperſtitionem accommodata. De Confucio tamen dubitari non poteſt quin ab hâc, et illâ peſte im̃unis fuerit: idolorum certe cultorem fuiſſe ne illi quidem, qui uitio temporis idola iam uenerantur, affirmare auſint; ab Atheiſmo ueró quàm fuerit alienus, non ipſe tantúm, ſed priſca Sinarum ætas omnis, in Explanatione lib. CHVM YVM declaramus.

Migrauit e uitâ Confucius anno ætatis 73, lunâ 4, 己 kì 丑 chèu vulgó dictâ, anni, cui 壬 gîn 戌 siŭ nomen, e ſexagenario ſinenſis, æræ cyclo, et quaſi aureo gentis numero, petitum. Erat hic annus primus et quadrageſimus Imperij 敬 kím 王 uâm, uigeſimi quinti e familiâ chēu Imperatoris; quo etiam tempore Regulus 哀 ngāi 公 cūm patrium Philoſophi Regnũ, 魯 lù dictum, annum iã 16. tum moderabatur. Pauló ante quàm morbo, qui ſupremus ei fuit, corriperetur, lugẽs ſuorũ tẽporũ perturbationẽ hunc uerſũ cygnæâ uoce cõcinere auditus eſt: PRAEGRANDIS MONS (doctrinam ſuam intelligebat) QVO DECIDISTI! TRAIALIS MACHINA EVERSA EST: SAPIENTES, ET SANCTI EXARVERE. mox inde languere incipiens, ſeptimo die ante mortem, ad diſcipulos ſuos conuerſus: ſuperiori nocte, inquit, per ſomnium uiſa mihi ſunt in Aulâ iuſta fieri. Reges, quæ doceo, non obſeruant. Ecquis horũ per Imperium noſtrum inſtituti mei ſectator et cultor eſt? hoc unũ ſupereſt,

ut

ut moriar. Hæc effatus lethargo corripitur, et cúm totos ſeptem dies dormientis inſtar perſtitiſſet, tandem uiuere deſijt. Sepultus eſt in Lu patrio Regno (domú quippe ſe cũ diſcipulis ſuis contulerat) prope ciuitatẽ 曲 kio 阜 feu, ad ripam fluminis 泗 su, in ipſá Academiá ſuâ, in qua docere conſueuerat, quæ hodie quidem muris, ueluti ciuitas, cincta cernitur. luxerunt inibi Magiſtrum ſuum diſcipuli habitu lugubri, multáque cum inedia et lachrymis, non ſecus ac filij parentẽ; idque per annum totum; nec defuerunt qui ad annos omninó tres 子 çu 貢 cum uero ſex ipſos annos, in eodem loco, luctúque perſtiterunt.

Fuit admodum procero corpore Philoſophus, et ſi fas eſt Sinis credere, giganteo; ſed cui tamen lati humeri, pectuſque amplum decorem conciliabat ac maieſtatem: in ipſo uertice capitis grandiſculus ei tuber erat; quare á Patre ſuo, 丘 kieu, ideſt, colliculus, cuius ſpeciẽ aliquã præbebat tuber, nominatus eſt, quo ipſo nomine vir modeſtus identidem quoque utebatur. facies ei lata. ſubfuſcus oris color, oculi nigri ac prægrandes, capillus niger, barba promiſſa, naſus ſimus, uox grauis, ac tonitrui inſtar, ut Sinæ tradunt.

Porró quantum honoris per annos bis mille eóque amplius detulerit Magiſtro ſuo, eiuſque lucubrationibus et virtuti grata Sinarum poſteritas, pro me loquantur quotquot Imperio toto ad dignitates, et munia publica præſidio literarum ſunt euecti: qui omnes utique fatentur á Confucij in primis ſcholá, et libris e quibus ad gradum examinantur, opes, honores, et illuſtre ſibi nomen obueniſſe. Loquantur item ſingulis in oppidis, vrbibuſque erectæ viro, ac dicatæ Aulæ, ante quarum fores quotieſcunque tranſeunt qui e literatorum ordine publicos gerunt Magiſtratus, protinus e ſublimi auguſtáque ſella, in qua more gentis geſtantur, uenerabundi deſcẽdunt, et paſſus aliquot pedites uiam ſuam proſequuntur. Loquantur denique tituli ſane honorifici, qui in ijs Aulis, quas modó dicebamus, cernũtur trabalibus auratiſque literis exarati, MAGNO MAGISTRO, ILLVSTRI LITERARVM REGI, SANCTO, ſeu eximiá quadam ſapientiá ornato, alijſque ſimilibus, quibus hunc gentis ſuæ Doctorem complures Imperatorum familiæ 漢 han, 隋 sui, 唐 tam, 宋 sum, 元 yuen (fuit hæc Tartarorũ occidentaliũ) et quæ hodiernã Tartarorũ orientaliũ 清 çim proxime anteceſſit, 明 mim dicta, tantúm non ſupra laudes humanas euexerunt. Quoniam tamen uoce 神 xin, quæ ſpiritũ ſonat, quáque poſterior ætas multis ſuorum ſuperſtitioſe tribuit, ſemper hic abſtinuerunt Sinæ, hodieque abſtinent (quatenus ſaltẽ uox hæc numen aliquod, uel idolum ſignificat: titulus quippe 神 xin 位 guei, vel huic ſimilis, funebribus tabellis inſcribi ſolitus, et defunctis

functis omnibus communis, ſuperſtitione caret) ſatis utique declarat, non alio ritu, quám priſco Majorum ſuorum, qui ab idololatriá fuerunt alieni, coli nunc quoque Magiſtrum ſuum. maxime cúm præter hoſce titulos et ipſum nomen tabulæ inſcriptum, nulla plerunque ſtatua cernatur inibi, imago nulla: Vna tamen extat imago Philoſophi, uiuæ ac ſpiranti non modó ſimilis, ſed re ipſá ſpirans ac uiua; Nepos ille uidelicet, cuius ante iam meminimus; quem adeó propter Aui, quámuis interuallo bis mille annorum, et pluſquam ſexaginta generationibus iam remoti memoriam, ſummi pariter infimíque colunt, ſic prorſús, ut eum 順 xun 治 chi Monarchiæ ſino-Tartaricæ Fundator, cúm Aulam de more adiiſſet, perhonorifice exceperit, et familiariter quoque cum eodem agere obſeruatus fuerit. Gaudet ipſe perpetuá et hæreditariá Mandarinorum dignitate; raro item priuilegio, neque ullis, præterquam Regij ſanguinis Principibus conceſſo, ut Imperatori nullum uectigal pendat: ad hæc quotquot ſingulis triennijs ad Doctoris gradum euehuntur, pignus aliquod grati animi, et quaſi Mineruale quod Auo non poſſunt, Nepoti perſoluere conſueuerunt. Quod autem meritó laudemus, ac ſuſpiciamus etiam nos Europæi; cúm China fortunæ uarietatem ſane magnam ſit experta, cúmque tot bellorum caſus et calamitates ſubierit, tot ortus uiderit interituſque familiarum, penes quas erat rerum ſumma; nunquam tamen honores quos memoraui, gratæque poſteritatis erga Confucium monumenta ſunt interrupta; ſi tamen paucos annos exceperimus, quibus tertio poſt ſæculo quám Philoſophus obijt, 秦 çin 始 xi 皇 hoam, ſecundus e familia 秦 çin Imperator, non in libros tantúm, ſed etiam literatos barbare crudeliterque ſæuijt. Cæterúm cum huius morte literæ mox reuixerunt, et ijs honorum incrementis, quæ ſub Tartaris quoque ſpectamus hodie, Coufucijque nomen et fama creuit.

Intelliget ex his omnibus prudens lector quám non inutilis futura ſit Euangelico Præconi Viri huius authoritas, ſiquidem eá apud hanc gentem, quæ Magiſtri ſui, et literarum ſuarum uſqueadeó ſtudioſa eſt, uti quandoque poſſit (et ueró poteſt) ad Chriſtianam Veritatem confirmandam; quemadmodum uidemus, Apoſtolum Paulum Poetæ græci authoritate olim apud Athenienſes fuiſſe uſum. Vnum tamen hic ſolicite cauendum nobis erit, poſito ſemper ante oculos eorum Patrum exemplo, qui Miſſionem hanc cum ſingulari uirtute prudentiáque fundatam nobis reliquere, ut apud Sinas admodum moderate commendemus ac laudemus Confucium, ne teſtimonio noſtro atque authoritate æſtimatio hominis, doctrinæque eius, quæ iuſto prope maior eſt, immodice prorſús augeſcat; maxime apud gentem naturá ſane ſuperbam, et aliena fere præ

WWW.FONDAZIONEFORCETTA.INFO

præ ſuis contemnentem. Multó magis tamen cauendum nobis erit, ne uerbo ſcriptoue damnemus, aut lædamus eum, quem tota gens tanto-pere ſuſpicit ac ueneratur, ne huic odioſi reddamur, non nos ipſi tantúm, ſed ipſe met, quem prædicamus, Chriſtus; et dum forte contemnimus aut condemnamus eum, qui tam conſentanea rationi docuit, qui-que uitam ac mores cum doctrinâ ſuâ conformare ſemper ſtuduit, uideamur nos Europæi, Sinis ſaltem, non tam cum Magiſtro ipſorum, quám cum ratione ipſâ pugnare uelle, et huius lumen, non autem Confucij nomen extinguere.

BIBLIOTECA DEL SEMINARIO ARC.O SALERNO

25206

Goæ Iterum Recognitum, ac in lucem editum Die. 1. Octobris. Anno 1669.

SVPERIORVM PERMISSV.

per suis contemnentem. Multo magis autem cavendum nobis est, ne verbo scriptove damnemus, aut lædamus eum, quem tota gens tantopere suspicit ac veneratur, ne hinc odiosi reddamur, non nos ipsi tantum, sed ipsa etiam quam prædicamus, Christi lex; et dum forte contemptim eius condemnamus eum, qui tam consentanea rationi docuit, quæque etiam ac mores cum doctrina sua conformare semper studuit, videamur nos Europæi suis fabros, non tam cum Magistro ipsorum, quam cum ratione ipsa pugnare velle, et huius lumen, quo Auctor Cœli est [illegible] extinguere.

[illegible]

SUPERIORUM PERMISSU.

53

WWW.FONDAZIONEINTORCETTA.INFO

WWW.FONDAZIONEINTORCETTA.INFO